

NOVA POTEZA ZA SLEPILO AMERIŠKEGA LJUDSTVA

POL MILIJONA DOL. ZA DOGNANJE RESNICE, KI JE VSAKEMU ZNANA

Prpriave za predsedniško volilno kampanjo leta 1932 se vrše zopet v znamenju koruptne prohibicije. — "Zavajalci ste", pravi guverner države Oklahome

Pred dobrimi 18 meseci je predsednik Hoover imenoval posebno komisijo prominentnih oseb, da preišče, čemu ima 18. dodatek k ustavi toliko kršilcev, in zakaj ljudstvo ne spoštuje postav kakor bi jih moralo. Načelnik komisije je bil George W. Wickersham.

Svoje poročilo je komisija izročila predsedniku 19. januarja, prej pa se je z njim še posvetovala glede nasvetov za rešitev tega problema. Predsednik Hoover je suhač po "prepričanju" in komisija je morala več ali manj njemu na ljubo priporočiti, da naj se prohibicijo — plemenit eksperiment — še poskuša uveljaviti, in če nikakor ne pojde, tedaj šele naj se jo v čem spremeni.

Komisija je dognala, da je na trgu veliko alkoholnih pijač, da je korupcije več kot kdaj poprej, in da je posledica te postav organiziranje tipov iz nižin v "alkoholne trupe", kateri so si pridobili vsled svojega velikega dobička s pomočjo podkupovanja tudi velik "politični" vpliv. Komisija brez ovinkov priznava, da si bogatejši prav tako lahko kupijo dobre alkoholne pijače kakor pred prohibicijo, medtem ko se morajo revni zadovoljiti s pijačami slabih kakovosti in dostikrat celo s takimi, ki so strup v pravem pomenu besede. Priznava nadalje, da se lastniki velikih hotelov ter razne mototece, ki trgujejo z alkoholnimi pijačami na debelo, ne preganja. Bogataške klube pušča oblast v miru, da se v njih alkoholne pijače odpreno servira, mnogo bolj strogo pa je oko postav proti malim butlegarjem, proti kršilec prohibicije med delavci in farmerji, in ta dvojna mera je po mnenju komisije temeljni vzrok, čemu je ljudstvo izgubilo spoštovanje do zakonov. Priznava nadalje, da se smrtni slučaj vsled alkoholicizma množe. V nekaterih gosto obljubljenih delih dežele, kar pomeni posebno industrialne kraje, je mržnja proti prohibiciji tako ukoreninjena, da se je s sedanji metodami prohibicijskih uradnikov ne bo moglo iztebiti.

Prohibicija pa ni samo črna slika, pravi komisija, kajti odpravila je salun, in s tem onemogočila, da prinese delavec svojček domov, medtem ko ga je

preje pustil precejšen del v salunu. Odprava legaliziranih pivnic — ameriškega saluna — je po mnenju komisije blagoslov za deželo, katerega je nemogoče preceniti. Ker pa se v istem poročilu, ki obsega velikost knjige, navaja, da je zdaj v obratu tisoče nelegalnih pivnic, in ker priznava, da se danes izdeluje v domovanih stotisoče galonov vina, žganja in pive, je dvomljivo, če je odprava saluna res zmanjšala pijančevanje.

Pol milijona dolarjev je porabila ta komisija, da je dognala, kar je lahko vsakemu jasno. Dasi je v poročilu nagajena k suhačem, se bere med vrsticami vseskozi, da je prohibicija kakršna je polom, toda z njo naj se nadaljuje toliko časa, da se prepričamo, ako je sploh izvedljiva.

Pet članov komisije je v privatnem mnenju izjavilo, da so za modifikacijo te postav takoj, dva sta za njeno takojšnjo odpravo, štirje pa so mnenja, da naj se z njo še eksperimentira. Iz tega se vidi, da komisija ni imela poguma sestaviti poročila po svojih dognanjih. Da ustreže predsedniku in suhačem, jim je poskušala ugoditi z izbegavanji, kar pa se ji ni posrečilo. Njen report je priznanje, da je "plemenit eksperiment" le sredstvo, ki donša "postranske" dohodke graftarskim političarjem in pa "kriminalnim trustom".

Obe kapitalistični stranki se pripravljata, da to vprašanje zopet spravita v ospredje pri prihodnjih predsedniških volitvah. S premeteno propagando bosta skušali uveriti ljudstvo, da je to edino važno vprašanje. Ni čudno, da se je guverner države Oklahome izrazil o poročilu Wickershama komisije med drugim, da je na obeh straneh (med "suhači" in "mokrači") več bedakov kakor pa jih je bilo kdaj poprej v kateremkoli spornem vprašanju, ki je bilo pred ameriškim ljudstvom. "Izgleda", je dejal, "da porivajo v ospredje zadevo prohibicije zato, da odvrnejo pozornost ljudstva od ekonomskih nepravil, katere tepejo deželo." Guverner Wm. H. Murray, ki je podal to sodbo, ni socialist. Imel pa je pogum povedati resnico. Vodilni republikanski in demokratični političarji ne mislijo odpraviti, niti modificirati prohibicije, ker jim služi kakor nobena druga stvar za zavajanje volilcev in javnega mnenja vobče.

Pridni čikaški policaji

V Chicagu je bilo leta 1930 nad 352,000 aretacij, in izmed teh je bilo samo 25,000 oseb kaznovanih. Vsi drugi — izgleda, so bili aretirani ter gnani v ječo večinoma brez posebnega vzroka in policijski načelnik obljubljuje, da bodo policaji letos, kar se nepotrebnih aretacij tiče, manj pridni.

"DRHALSTVO" V ZEDINJENIH DRŽAVAH

V Zed. državah je drhalstvo zelo razpaseno. Svoj ekstremni izraz ima v linčarski "justici", in svoj "humoristični" v izgrelih identov. N. pr., nogometni team gotove univerze dobi igro. Vsi dijaki dotičnega zavoja, ki prisostvujejo tekmi, ponore od navdišne nje vsled zmage. Domov grede vračajo a tomobile, razbijejo stole v karah poulične železnice, nadlegujejo ljudi itd. Včas si privoščijo take ipase v toliki meri, da postane škoda zelo občutna. Tedaj je oblast prisiljena posredovati. Na tej sliki je 47 dijakov new-yorskega City College, katere je policija areirala vsled nemirov, ki so jih povzročili na študentovski zabavi. Napravili so veliko škodo. Njihovi zagovorniki pravijo, da jim ameriška tradicija dovoljuje "grobo zabavo" — in končno, mladi ljudje so razposajeni, čemu jim bi zamerili! Pa jim v tem slučaju le zamerijo. Nekaj so jih kaznovali, ostalim so napravili pridigo.

HENDERSONOVE ZATREVE ZA MIR V EVROPI

"Ako hočemo uveriti svet o svoji miroljubnosti, mu moramo dokazati, da mirovne pogodbe ne sprejemamo tjavendan, in da naše obljube za razorožitev niso samo prazne besede. Govorice o vojnih nevarnostih so opasne. Sklepanje zvez med državami po vzgledu predvojni ališans dovede v enake razmere kakor smo jih imeli, ko je l. 1914 izbruhnil splošni vojni požar."

Arthur Henderson, zunanji minister v angleški delavski vladi, je s svari evropske državnike na zborovanju lige narodov v Genovi in s svojimi besedami jih je prepričal, da misli popolnoma resno. Odgovorila sta mu zunanja ministra Briand za Francijo ter Dino Grandi za Italijo. Oba sta zagotavljala Hendersona in ves svet, da stanjuni vladi miroljubni, in da obe delujeta za utrditev miroljnih vezi ter prijateljskih odnosov.

Je dobro, da je v Genovi nekaj ljudi, ki res verjamejo v mirovno politiko ter se ne sraščajo govorniki odkrito pred predstavniki militarističnih vlad. Za Evropo in za mir je zdravo, da načeljuje Angliji delavska vlada.

85 bančnih ropov v Illinoisu tekom leta

Kakor so banke močno zavarovane proti roparjem, so se lani, kakor je razvidno iz statistike, bančni ropi pomnožili. Samo v Illinoisu so roparji uspešno napadli tekom prošlega leta 85 bank, ali šestdeset več kakor leta 1929. Ukradli so lani \$300,000, in leto poprej \$110,000. Izmed bančnih roparjev je bilo lani v Illinoisu 67 aretiranih in 6 ubitih na mestu zločina. 30 je bilo obsojenih na dolge zaporne kazni, trije pa so bili eksekutirani na električnem stolu. Mnogo izgube banke tudi vsled izmenjavanja ničvrednih čekov ter poneverb.

Indijsko vprašanje po londonski konferenci

Nova ustava. — Delitev odgovornosti. — Angleške stranke sporazumno za koncesijo Indijcem, ki naj bi polagoma dovedle v formo dominjona

Konferenca za rešitev indijskega vprašanja, ki se je vršila v Londonu, je bila zaključena 19. januarja ne da bi dosegla kaj sigurnega. MacDonald je v svojem govoru ob sklepu zborovanja dejal, da se je na tem sestanku storilo vse, kar je v danih okoliščinah mogoče, da se reši komplicirano indijsko vprašanje. Rekel je zastopnikom Indije, kolikor se jih je odzvalo, da morajo sedaj sami pokazati voljo za sodelovanje in za sporazume med seboj. Ustava, ki so jo kovali tekom več tednov pogajanj na konferenci, je sklenjena, treba je zdaj, da jo izvedejo v praksi. In v tej šoli praktičnih izkušenj doka Indija s časoma formo dominjona.

Nacionalisti s to MacDonaldovo obljubo niso zadovoljni, medtem ko druge struje Indijcev upajo, da misli Anglija resno, ker je njena tradicija držati besedo. Nacionalisti pod vodstvom Gandhija so konferenco bojkotirali, toda angleška vlada je 24. januarja izpustila Gandhija iz zapra in z njim tudi druge voditelje nacionalističnega kongresa, čigar zahteva je, da postane Indija neodvisna od Velike Britanije. Angleška vlada jih je oprostila jeniških zidov brezpogojno, v nadi, da bodo zdaj bolj pristopni sporazumu na podlagi ustave, ki jo je sprejela londonska konferenca.

Osvoboditev Gandhija je povzročila med ljudstvom veliko navdušenje, pa tudi demonstracije in izgrede proti Angliji. Angleški ministri pripravljajo doma javno mnenje na nove koncesije Indijcem. MacDonald je dne 26. jan. v parlamentu

Nad 28,000,000 učencev

V ameriških osnovnih in srednjih šolah je v tem semestru nad 28,000,000 učencev, ki predstavljajo blizu četrtino ameriškega prebivalstva, kakor je razvidno iz statistike, ki jo je izdal naučni biro zvezne vlade.

Penzija maršalovi vdovi

Francoska vlada je določila vdovi maršala Joffreja \$4,000 pokojnine.

JUGOSLAVIJA PROTI VSTOPU RUSIJE V EVROPSKO UNIJO

Na konferenci lige narodov, oziroma njene komisije, katere naloga je proučevati Briandov predlog za ustanovitev Zedinjenih držav Evrope, je bil sprejet predlog, da se mora povabiti na bodoča posvetovanja tudi sovjetsko Rusijo ter Turčijo, četudi nista članici lige. Ta predlog bi bil nedvomno odklonjen, četudi sta ga energično zagovarjala zastopnik Italije znanji minister Grandi in predstavnik Nemčije zunanji minister Curtis. Ko pa je andi katerih so cene kruhu še gleški zunanji minister Henderson dejal državnikom takozvanega francoskega bloka, da evropske unije ne more biti brez da bi sodelovala tako velika evropska država kakor je Rusija, je bila povabljen. Proti so glasovali zastopniki Jugoslavije, Španije, Belgije, Norveške, Hollandske in Švedske.

Budžet mesta Chicago

Proračun čikaškega mesta za leto 1931 znaša \$67,000,000. Toliko bo letos stala uprava mesta, policija, čiščenje ulic, gasilci itd. Velik odstotek te vsote gre seveda graftarjem, kar bi sploh ne bilo treba posebej omenjati. Skupni proračun znaša \$173,321,263, ali \$23,000,000 več kot leto poprej. Prvo imenovana vsota v proračunu je za upravne stroške, druge so za razna javna dela, javne knjižnice, za odplačevanje dolga, penzije policajem, gasilcem ter drugim mestnim delavcem, za vzdrževanje vodovoda itd.

Tudi Francija omejuje naseljevanje

Prvič po vojni je začela tudi Francija omejevati naseljevanje, da se ubrani preveliki brezposelnosti. Vseh priseljencev, ki delajo v francoskih obratih, je nad poldrug milijon, večinoma Italijani, Rusi, Španci, Jugoslavlani, Poljaki in Čehi.

KRUH DRAG, ŽITO POCENI KONGRES PREISKUJE

Preiskava, ki bo dognala, čemu je kruh drag vzlic nizkim cenam žita, Kongres ne bo v stiski za dokaze, ako jih bo hotel, in če jih resnično išče.

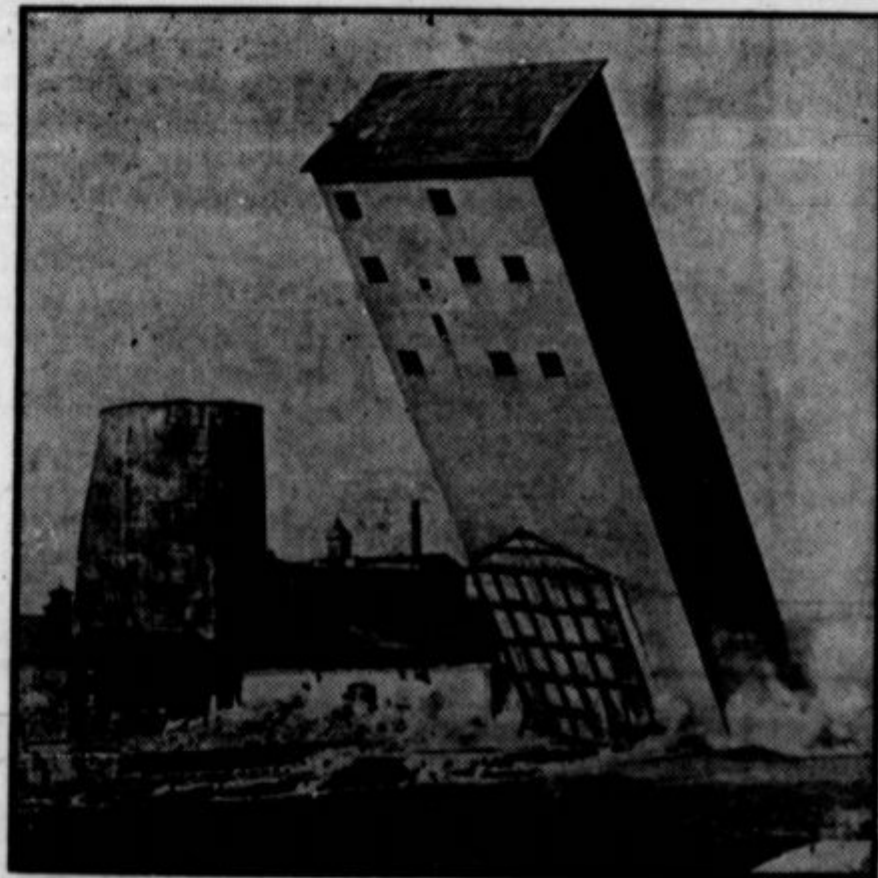
Senator Wagner iz New Yorka je dne 19. januarja otvoril v Washingtonu zaslišanje ter preiskavo o vzrokih, razminister Curtis. Ko pa je andi katerih so cene kruhu še vedno neprimerno visoke kljub temu, da je bila pšenica skonega francoskega bloka, da ro vse prošlo leto takorekoč zastonj.

Wagner je dejal, da se bo mogoče dognalo, če ni trust pekarjen pripomogel, da so cene žitu padle, zato da dela toliko več milijonov profita pri kruhu, katerega noče poceniti. Če bo njegova komisija hotela, bo z lahkoto in brez posebnih stroškov ugotovila, da so cene žitu padle prvič ker so zaloge tega pridelka velike, in drugič, ker so farmerji neorganizirani, prekupci pa so v trustu in lahkoko v takih slučajih poljubno določajo cene. Dognala bo, da so velike pekarne v trustu, ki imajo pri določanju cen žitu velik vpliv, in da one določajo cene kruha. Milijonom ljudi primanjkuje kruha, farmerji se bi radi iznebili zalog žita in tudi kaj dobili zanj, toda sistem profita ne dopušča ne enega ne drugega. Organizacija farmerjev in delavcev v kooperativah bi bila najbolj učinkovit faktor za odpravo tega stanja.

Zatiranje tiska na Kubi

V Havani na Kubi zatira "republikanska" vlada z drastičnimi metodami opozicijskega tiska, ker hoče, da se ohrani na krmilu za vsako ceno. V Havane je ustavila štiri liste, med njimi enega, ki je urejevan v angleškem jeziku. Štredi opozicijskih skupin niso dovoljene.

ELEVATOR PODRLI Z DINAMITOM

Zgraditi elevator, kakor ga vidite tu na sliki, vzame precej časa. Postavili so ga pred leti v Baltimore, Md., iz želje iz betona. Ko ga niso več potrebovali, so lastniki sklenili, da ga bodo podrli na najcenejši način, namreč z dinamitom, kar vzame par sekund. Spodaj v zidovih so napravili odprtino, naložili v nje streliva ter zažgali. Ta slika je bila vzeta takoj po razstrelbi, ko so je visoki elevator naglil ter se s svinil s silnim hruščem, katerega se je slišalo daleč naokrog.

Prečitajte

Ljubljansko
pismo

na 4. strani.

Glasovi iz Našega Gibanja

ZAPISNIK VZHODNOOHIJSKE KONFERENCE J. S. Z.

ki se je vršila 28. decembra v Bridgeportu, O.

Dne 28. dec. 1930 ob 10. dop. je bilo otvorjeno zborovanje ohijske konference Prosvetne matice JSZ v Bridgeportu. Predsednikom je bil izvoljen sodr. Zlemberger, zapisnikarjem pa Joseph Skoff. Zapisnik zadnjega zborovanja z dne 24. avg. 1930, vršeč se v Blainu, sprejet z malimi popravki. Tajnik Snoy prečita pismo društva št. 364 iz Laferty, O., v katerem naznanja, da je odstopilo od P. M., druš. iz Maynarda, št. 370, pa poroča, da je še vedno aktivno.

Tajnik poroča, da je bilo \$34.76 dohodkov, izdatkov pa \$9.03. Preostanek v blagajni \$25.73.

Pri poročilu konferenčnih organizatorjev poročata Nace Zlemberger in Louis Gorenc, da pri agitaciji nista imela preveč uspehov radi slabih delavskih razmer. Nasprotno pa poroča Snoy, da je imel lepe uspehe pri svoji agitaciji za Proletarce in JSZ, v Moon Run in v Girardu, O. Na zadnjem potovanju je dobil 110 naročnikov, klubu št. 11 pa je pridobil 6 novih članov. Frank Matko nima posebnega poročila.

Pršlo je do daljše razprave glede okrajne politične lige, ki je neodvisna politična organizacija in kolikor je doznati predstavlja elemente, ki so nezadovoljni s politiko starih strank. John Rebol priporoča, da bi konferenca stopila v ožje stike s to organizacijo in bi bilo iz tega razloga umestno, ako bi na njeno prihodnje zborovanje, ki se vrši v Neffsu, poslali zastopnike. Tega mnenja je tudi Snoy, ki priporoča, da bi izvolili štiri delegate in stavi v tem smislu predlog. S tem se strinja tudi Tony Bradley. Predlog je bil sprejet in izvoljeni so bili Snoy, Rebol, Bradley in Matko.

Preide se na poročilo zastopnikov klubov. Sodrugi Martin Pirc iz Glencoe poroča za klub št. 2. Pravi, da so se aktivni, a radi delavskih razmer, noben premogovnik ne obratuje v okolici že od aprila 1927, nimajo pokazati posebnega napredka. Več družin in posameznikov se je izselilo in ostala je manjša skupina, ki se bori za obstanek takorekoč proti razmeram. Snoy poroča za kl. št. 11. Pravi, da so pridobili dva sodruga in štiri sodruginje v klub, oz. člane. Klub je aktiven na dramskem in pevskem polju z dobrim uspehom, upoštevajoč razmere. Glede klubovega pevskega zbora "Napred" poroča Peter Kroflich, predsednik zbora, ki pravi, da pevci dobro napredujejo z vajami.

Sodrugi Bradley nima posebnega poročila za kl. št. 189, Blaine. Nace Zlemberger pravi, da klub št. 95, Piney Fork, povolno napreduje. John Marzels, Powhatan Point, poroča, da so ustanovili nov klub v njih naselbini s pomočjo Joseph Snoy-

ja. Takoj po ustanovitvi je bilo nekaj potežkoč, vendar pa upa, da bo klub napredoval. Imajo osem članov in štiri članice.

Zatem poročajo zastopniki društev Prosvetne matice, in sicer za št. 275 SNPJ, Maynard, in št. 119 SSPZ, Bridgeport, ki se vzamejo na znanje. Snoy predlaga, da se klubu št. 189 v Blainu izreče zahvala za naklonjenost ob času zadnjega zborovanja konference, kar je sprejeto. Sprejet je bil tudi predlog da se da iz konferenčne blagajne \$5 Proletarcu v podporo.

Za tajnika je bil ponovno izvoljen Snoy in tudi za organizatorja, ki so poleg njega še Pirc za Glencoe, Bradley za Blaine, Gorenc za Bridgeport. Nadzornika sta Matko in Tony Kravanya. Prihodnje zborovanje se vrši na Glencoe 30. maja in obenem se priredi tudi plesna zabava, o času pa določita kluba št. 11 in 2. Sklenjeno je tudi, da si konferenca nabavi pečat.

Na programu je tudi diskuzija o premogarski situaciji. Snoy ima prvi besedo in govori v prilog reorganizirane U. M. W. of A. Pravi, da ima ta unija poštene voditelje, katerim rudarji smejo zaupati, da ne bodo izdali njegovih interesov kot jih je Lewisova ganga. Razmere tudi glasno kriče po zopetnem organiziranju. Stvar je odvisna od premogarjev samih: ako se zavzamejo za organizacijo, pristopijo v njo ter zanjo agitirajo, jo bodo imeli. Drugače ni pomoči zanje.

Rebol pravi, da pozna Howa osebno še od časa, ko je bil distriktni predsednik v Kansasu. Da je bil on pošten možak in delal s srcem za rudarje. Reorganizirano unijo priporoča, ker ima poštene voditelje. Kako pa je unija danes potrebna, vedo najbolj rudarji sami. Skoff pravi, da je Howat že l. 1922 povedal, kam organizacija jadra, ko je govoril v Adini. Svaril je rudarje pred Lewisovim vodstvom, česar mu pa rudarji takrat še niso verjeli. V prilog te unije govori še sodrugi Bradley, ki pravi, da je treba rudarjem le pristopiti v njo in unija je tukaj.

Predsednik pozove navzoče, da izkažejo čast umrli materi Jones in v znak sožalja vstanejo. Bila je tudi obširna diskuzija o Proletarcu. Konferenca je presodila, da sta samo Proletarec in Prosveta delavska lista izmed vseh slovenskih časopisov v Ameriki. Veliko se je diskuziralo tudi o mladini in potrebi, da jo pridobimo v naš krog. Glede Belmont County Political-Lige je bilo zaključeno, da se deluje na to, da postavimo skupne kandidate pri prihodnjih volitvah. Zborovanje je bilo št. 11 zaključeno ob 1. uri popoldne.

Nace Zlemberger, predsednik, Joseph Skoff, zapisnikar, Joseph Snoy, tajnik.

Na sliki je pogreb francoskega maršala Joffrea, ki je postal svetu znan med vojno. Bil je eden vodilnih poveljnikov francoske armade. Njemu pripisujejo zaslugo za zmago pri Marneu, kjer se je odločila usoda Pariza. Nemške čete so prišle že blizu, tu pa so bile v bitki, ki je zahtevala tisoče življenj, ustavljeni. Joffre je imel pompoznen pogreb, spremljan s cerkvenimi svečanostmi. Foch in Joffre sta bila poleg Peteana glavna poveljnika francoske armade med vojno. Tudi Foch je že umrl.

Pueblske veselosti in homatije

Pueblo, Colo. — Naši naselbini bi koristilo, če bi bil "Old Timer" nadaljeval s svojimi dopisi. Pa je že dolgo nazaj utihnil. Morda je dobil službo cekmostra pri fari, mogoče je umrl, ali pa mogoče pomaga sosednemu Trunku čakati po "pisanem polju".

Čitali ste morda v Prosveti, da smo tudi tukaj imeli takozvan protestni shod proti grozljivostem fašistične vlade, ki jih počenja nad Slovenci v Italiji. Žal, bil je slabo aranžiran, s slabimi govorniki, ki so se premalo poglobili v vprašanje, o katerem nam bi morali govoriti. Prve korake za sklicanje shoda je podvzelo druš. "Orel" SNPJ. Posebno so se ogrevali zanj bivši komunisti. Seja je sklenila, da naj dela na pripravi odbor "Orel". Sklic je sestane zastopnikov tukajšnjih društev. Shodi pa so menda za nas nekaj tujega in tako smo imeli shod, na katerem ni bilo — rekel bi — nobenega protestnega ognja.

Nerazumljivo od nekdanjih naših sodrugov in komunistov je to, da so hoteli dati shodu čisto brezbarven značaj in mu s tem vzeli pomen. Nekdo je argumentiral, da če hočemo popoln shod, je treba povabiti za govornika tudi tukajšnjega slovenskega župnika, kar so storili.

Shoda se je udeležilo par sto oseb. Predsednik shoda g. G. je v uvodnem govoru pojasnjeval, kako fašistična vlada zatira Slovence, ter izrekel proti oddaljenim fašistom nekaj ostrih besed, in konstatiral svoje uverjenje, da so vsi v dvorani pripravljeni prijeti puške in pobiti grde Italijane. Dober katoliški mož je ščuval katoliške slovenske delavce proti italijanskim katoličanom, kakor da se na ta način, s puško na jeziku in kaki pueblski dvorani rešujejo narodnostne manjšine. Delavstvo v Italiji je pod dik-

taturo. Ljudstvo v Jugoslaviji ravno tako. Čemu igrati v roke militaristom obeh dežel, ko vsi veste, da vojne ljudstvu prav nič ne koristijo?

Drugi govornik je bil g. P. Avdičev, ki je pričakovala, da bo od njega čula kaj pametnega, ker ga imajo za dobrega govornika, posebno, dokler so se radikalni rojaki zbirali okrog njega. Končal je kmalu. Tretji je govoril slovenski advokat M. K., ki je v angleškem jeziku še prilično dobro orisal položaj v Italiji, toda v izčrpu. Tudi on je bil kmalu gotov.

Najbolj se je postavil četrti govornik. Pride na oder in vpraša, kaj naj govori, češ, da nima kaj povedati. Ali ne bi bilo bolj pametno, če bi "protestiral" spodaj ter poslušal? Če se mu še kedaj ponudi pri lika, da ga pozovejo za govornika, naj se vsaj pripravi!

Nazadnje pride na vrsto župnik, ki se ni dotaknil ne Mussolinija ne njegove vlade, nego govoril nekaj o patriotizmu in da bodimo pokorni svojim višjim, bili to vladarji ali kakršnoli oblast.

"Orel" ni bil deležen privilegija, da bi imel govornika. Časti s tem ni izgubil nobene. Snod bi bil lahko res močan protestni izraz, toda kakor so ga aranžirali, je bil fiasco, vzlic sprejeti resoluciji. Kdor protestira, mora vedeti čemu, mora poznati fašizem ter njegova grozodejstva, in čine, ki jih uganja pri zatiranju Jugoslovancev na Primorskem. Shod bi bil učinkovit, če bi na njemu nastopili ljudje, ki so načelni sovražniki fašizma, in ki so proti zatiranju v vseh deželah. Morda se v kratkem še kaj oglasim, kajti gradiva za poročila je dosti. — **Opazovalec.**

Članstvo kluba št. 115 JSZ

Redne mesečne seje soc. kluba št. 115 se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. zjutraj v Slov. delavskem domu. Ujudno apeliramo na članstvo, da se bolj redno vdeležuje sej, ker le na ta način bo mogoče vlti več življenja v naš pokret. Na prošli seji je bil sprejet predlog, da vsi brezposelni kakor tudi perijodno zaposleni na zantvo izjemne (brezplačne) znamke pri tajniku. S to akcijo je torej odstranjena tudi finančna ovira in upati je, da se te ugodnosti v polni meri poslužijo člani, kakor tudi novi kandidati. Frank Česen, tajnik.

Agitacije in kobalščini

Bridgeport, Ohio. — Od 19. do 22. jan. sem bil na agitaciji na Syganu in okolici. Uspeh je bil prilično lep, posebno še na Syganu in Cuddyju, kjer so mi šli na roko sodrugi Kavčič, Uršič, Jenko, Pucelj in Kvartič. Na Syganu je še vedno najti duha napredka in kot sem slišal, bo tamkajšnji klub imel v kratkem veliko priredbo, o čemur bo več poročano v Proletarcu. Imajo moči, s katerimi bi se dalo marsikaj uprizoriti na odru. Imajo n. pr. slovenska dekleta, ki so večja našega jezika, in tudi druge ugodnosti. Le oder imajo bolj majhen za večje priredbe, vendar se z močno voljo tudi ta zapreka da premostiti.

Vsekakor biti med sodrugi na Syganu in Cuddyju je prijetno, ker se z rojaki lahko pogovoriš kot z zavednimi delavci. Tudi v Bridgevillu se v tem oziru že bolj jasni in ko solnce nekoliko bolj posije, se bo tudi tam vzbudilo novo življenje. Vsem, ki so mi šli na roko pri agitaciji, najlepša hvala.

"Ali jih znajo!" bi rekel. V mislih imam Vidmarja in Medveda iz Chicaga, ki sta se v eni srednjih izdaji Prosvete spravila nad Frank Zaitza. Očividno imata strah pred njim in stresa ta svoje osebnosti v Prosveti, da bi pri članstvu jednute ustvarila predsodke proti njemu. Jaz le rečem, da smo lahko vsi člani ponosni na Zaitza, ker pošteno deluje za delavstvo in interese SNPJ. Vemo predobro, odkod izhaja tista osebnost, in ker jim je on trn v peti, bi se ga nasprotniki radi iznebili na lep ali grd način. Poslužujejo se seveda grdega — naltolcevanj, intrig in predsodkov — kar pa tudi ne bo uspešno sredstvo, ker pravica je na njegovi strani in ravno tako vse zavedno članstvo jednute.

Po vseh naselbinah, koder hodim, se članstvo in čitatelji Prosvete pritožujejo proti nepoštenim gonji v glasilu jednute, in da bi se že enkrat moralo narediti temu konec. Končno trpi posledice le Prosveta in jednuta. Oseba, za katero se Vidmar in Medved poganjata, je dokazala dovolj jasno, da ji je bila jednuta le korito, ker kakor hitro ga je zmanjkalo in z njim vred tudi upi na pevrnitev pašnika, je pustila jednuto. Ko bi Zaitza ne bilo, kdo ve ali bi konzulov "filozof" zopet ne plezal nekega dne na Pike's Peak na stroške enotnega članstva! Tako je pa moral iti na pašo v zelnik, v katerem bo menda zelje tudi kmalu zmrznilo.

Glede trditve enega teh "filozofovih" lajtnantov, da JSZ sploh ni, ni vredno odgovarjati, ker ravno gibanje, katerega naša zveza predstavlja, je tem ljudem največja zapreka in najbolj bodeč trn, ki jim brani da bi se polastili jednute in usmerjali njeno politiko sebi in svojim nazorom v prid, delavstvu, to je članstvu jednute pa v škodo. Yes, so drugi, dokler imamo soc. klube, močne in aktivne socialistične klube po naših naselbinah, toliko časa bo tudi v jednoti prevladoval delavski duh. Faktorji okrog inkorporiranega zelnika, katerega mi zabiti podedelani sicer ne poznamo (velika škoda, kajne?!), ki se

vadijo v "zblizevanju otrok in staršev", konzulov in rekrutov, bodo imeli še precej posla, predno bi se jim posrečilo hipnotizirati naše delavstvo in ga pritegniti v njihov, sedaj konzulski, prej psevdokomunistični tabor. Predno se to zgodi, bodo morali vsi okrog inkorporiranega zelnika pohajati univerzo, in soditi po rezultatu "filozofovega" šolanja, bi bili potem najmanj tisoč let bolj oddaljeni od te točke kot so sedaj.

Yes, JSZ ne le samo obstoji, marveč tudi raste v članstvu in aktivnostih; ravno tako njeno glasilu, kateremu sem jaz sam v preteklem letu pridobil nad 500 naročnikov in ustanovil tri nove klube. Koliko so napredovali pa pri inkorporiranemu zelniku, ako smem vprašati? Tudi jim lahko še enkrat povem, da med "zabitimi" premogarji nisem slišal še enega, dasi sem imel priliko z mnogimi govoriti, ki bi se zavzemal za vašo stran. Vidmarju in Medvedu pa še posebno povem, da mi po deželi ne vidimo v Zaitzu hudiča, ampak človeka, ki se bori za delavstvo in interese SNPJ. Yes, na njega smo celo ponosni. Vidmar, Medved & Co. so lahko ponosni pa na njihovega profsorskega hribolazca in jugoslovanskega režimskega agenta. Te pravice vam ne odrekamo. Pa dobro se imejte!

Joseph Snoy.

"Jutro" priobčilo opis

članka o "Rajski dolini"

V ljubljanskem dnevniku "Jutro" z dne 1. januarja je priobčen dolg članek pod naslovom "Rajska dolina Slovencev v Ameriki", v katerem je izžrepek Molekovega opisa "Rajske doline", ki je bil priobčen v Am. druž. koledarju s komentarjem ter pojasnjevanjem "Jutrovega" člankarja. Razen "Rajske doline" ter Ivana Moleka omenja članek tudi druge sotrudnike Am. druž. Koledarja, o katerem pravi, da je ena najboljših rednih knjižnih publikacij ameriških Slovencev. Pod člankom je podpisal M. K.

KNJIGE

CANKARJEVE DRUŽBE za leto 1931

štiri knjige \$1 10

Naročila sprejema knjigarna "Proletarca".

Koledar Cankarjeve družbe.

Vsebuje mnogo črtic, ilustracij in člankov.

Komur ni dana izbira...

Povest. Spisal F. C. Weiskopf. Prevedel Pavel Zorec.

Ljudje s ceste.

Povest. Spisal Jože Kranjc.

Poslednji dnevi življenja.

Po drugem delu Flammarionove povesti

"Konec sveta", napisal Angelo Cerkevnik. Ilustriral France Uršič.

KOMUR JE ZA DOBRO ČTIVO bo naročil knjige Cankarjeve družbe. So poceni in ob enem so to knjige, iz kakršnih se delavci uče rebi v korist. Pišite ponje čimprej, predno zaloga poide. Imamo jih le še dve sto skupin po štiri knjige.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

V Rock Springu, Wyo., nič posebnega

Rock Spring, Wyo. — Od nas so glasovi v Proletarcu redki. Ni več tistega udeleževanja, kot ga je ta naselbina nekoč poznala.

Po novem letu smo pričeli delati samo po tri dni na teden. Unijo premogarjev imamo še, a ljudem se zdi, da pobira le članarino, drugače je brez moči. Morda je zasluga organizacije, da plače premogarjem tod niso bile znižane.

Delavskega gibanja nimamo. O kakem soc. klubu bi zdaj ne bilo govora. Precej ljudi je, ki žele veljati za prijatelje na vseh straneh, kar je prav, če ne bi zavrgli načel. Ne vem, česa naj bi se ljudje bali. Tako pa rimenemo naprej in živimo zase svoje izolirano življenje.

Fr. Grum.

Refleksije po bitki

Collinwood, O. — Zopet smo imeli delniško sejo SDD., in sicer dne 14., 15. in 16. jan. Čitatelji Enakopravnosti to pot niso bili servirani s histeričnimi poročili o poteku zborovanja, kot se je n. pr. to dogajalo posebno lansko leto. Poročila iz "kevdr" in pa osebni predsodki poročevalca do njemu neljubih oseb so torej izostala, pač pa je "E." prinašala le "faktična" poročila, kar je vredno za beležiti. Evidentno so se pri nji nekaj naučili iz preteklosti glede tega. Lansko leto je poročevalec napisal še "ekstra" dopis o neljubih osebah na konferenci in posebno mene vzel "na muho".

Well, "kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade," je pred nedavnim zapisala Enakopravnost. In zopet "well", prejšnji poročevalec je več ne koplje, in tudi njegov blok je skrahiral. Prevrnila se je miza, "kruh" in blok je bil zdrobljen. Dve leti je nebodigatreba Barbič igral harmoniko, sedaj bo lahko počival. Tisti, ki je rekel, da bo razbil soc. klub, je butal z glavo ob zid — ob organizacijo — in si jo pri tem razbil. Klub št. 49 pa je zaradi močnan. Njegov razvoj in obstanek pa je odvisen od članov. Nekaterim ni bila po volji moja "rough" taktika, ampak morala je biti. Sedaj pa lahko poskusimo drugačno taktiko, taktiko milobe in pomirjevalnih besed, bomo videli, koliko se bo ta obnesla pri pridobivanju članstva in širjenju socializma.

Ze dolgo sem na svetu in že mnogo prehodil. Malo pa jih je bilo med nami, ki so me poznali, a sedaj jih je mnogo. Nekateri me poznajo kot sitneža, prepirljivca, razdirača, sovražnika svojega naroda in zagriženega socialističnega. Drugi zopet obratno. No, pa kaj je na vsem tem?

Pred nekaj leti so tukaj obnovili soc. klub. Prišlo so osebne mržnje znotraj, zunaj pa je klub imel veliko sovražnikov. Naš notranji nesporazum, ki je imel korenine zunaj, so hoteli porabiti, da uničijo, kar je bilo organiziranega. Poslužili so se taktike, da so hujskali sodruge proti sodrugu, šepetali jim v uho, češ "Pa pri teh boš ti?" Mnogi prejšnji sodrugi so popustili. Ostalo nas je le nekaj trdnih, ki smo prišli in vodili. Jaz sem si nadel nalogo razkrivati javno nasprotje, oziroma njihove nakane, radi česar so me nekateri še bolj obsodili.

Kar so nam nasprotniki vedno očitali, je to, da hočemo okupirati SDD. S tem so šli med ljudstvo, da dobe privržence na svojo stran. V resnici je bi-

lo ravno narobe, ker še nikdo od kluba ni vložil prošnje za upravnika klubovih prostorov, ali pa da bi bil dobil kak urad v direktoriju za večjo plačo. Kar smo si želeli, je to, da se svobodno gibljemo in da se nam ne bo vedno predbacivalo, kakšni socialisti smo ter delalo neprimerno. Ampak to se ni dogajalo samo socialistom prva leta, ampak tudi drugim. Šlo leto pa se je v tem oziru mnogo izboljšalo in upam, da se bo še bolj ter delalo res složno za SDD.

Da je prišlo do te spremembe, je k temu pripomogel pa "Barbičev blok". Enega, ki so ga dobili na limanice, je stari tajnik. In ker ni hotel delati po njihovem ukazu, so nastopili proti njemu njegovi bivši najljubši prijatelji. To je za njega lahko dobra, dasi bridka šola. Mnogo bi se dalo o tem še pisati, pa zaenkrat naj zadržuje, kajti delničarji so jih spoznali.

Frank Barbič.

Iz Minnesote

Buhl, Minn. — Kdor išče obljubljene dežele, je na železnem okrožju Minnesote ne bo našel. Železna peta jeklarskega trasta kraljuje tod okrog in s svojimi špijoni nadzoruje udane delavce, da ne začno čitati delavske liste in misliti na delavsko organizacijo. Delavske razmere so slabe. Prospektiveta nim še ni nič pisala, kdaj da pride.

Četudi spada tudi ta okraj Zed. državam, garancije v zvezi ustavi za delavce malo pomenijo. Vsakdo ima lahko svoje prepričanje, toda če kompaniji ne ugaja, odslove vsakega, ki se peča z "nevarnimi idejami". Špijoni sproti poročajo, kaj počne ta in kaj govori oni.

Rešitev je v organizaciji. Eni pravijo, da zanjo še nismo dozoreli. Jaz pa mislim, da smo že preveč zreli. Kompanija smatra delavca, ki je star 40 ali 45 let, za odpadlo, pokvarjeno ali izrabljeno stvar, ki jo je treba zavreči. Naših ljudi je vsled tega čedalje več prizadetih.

Začnite čitati Proletarca in Prosve to vsi. Kompanija vas potem ne bo mogla nadlegovati, vi pa se boste mnogo naučili v svoj prid. Začeli bi ustanavljati izobraževalne-politične klube ter jih v svrhu boljšega splošnega pridružili Prosvetni matici.

Ameriški družinski kolektar iz leta 1931 nam zelo ugaja. Meni se posebno dopade črtica A. P. Krasne o mutcu Andreju. Poznam mutca Andrejčka v stari domovini, ki je živel, kakor pripoveduje njena povest. Dobro zamišljeno delo in lepo povedano. Če Kolektarja še nimate, ga naročite. Priporočite ga prijateljem in znancem.

Max Martz.

"Million Dollar Party"

Export, Pa. — Tisti modrijan, ki je rekel, "eni imamo denar, eni ga pa nimate," se ni prav nič zlagal. Listi so precej pisali o "partiji" utiličnega magnata multimilionarja Henry L. Dohertyja, ki jo je napravil deklici, katero je vzel za svojo hči. Ob enem je uvedel "society" kot dekle, ki pusti otroško dobo in stopi v krožek odraslih visokih dam. Najel je za to slavnost celo prvo nadstropje v najelegantnejšem hotelu v Washingtonu, vse dvorane in hotelu in več sto sob v drugih nadstropjih. Gostje so prišli iz drugih krajev v posebnih vlakih. Rože, s katerimi so okinčali obednice in plesne dvo-

POLJSKI KORIDOR PREDMET SPORU

Po smagi zaveznikov je nastala v Evropi nova velika država, združena Poljska, z okrog 30.000.000 prebivalcev, od katerih jih 10 milijonov pripada drugim narodnostim. Velika Poljska pa ni segala do morja, zato so ji dali zavezniški dohod k luki Gdansk (Danzig) skozi nemško vzhodno Prusijo. To nemško deželo so razdelili na dve in dali Poljski koridor, širok par kilometrov, po katerem je poljska vlada zgradila železnico v luko. Mesto Danzig, ki je bil pred vojno važno nemško pristanišče, so zavezniški istohtko vzeli Nemčiji ter ga proglasili za svobodno mesto pod kontrolo Lige narodov. Nemci zdaj bolj in bolj zahtevajo to mesto nazaj, istotako tudi koridor. Ako hočejo v vzhodni del Prusije, morajo preko poljskega koridora, kar jim povzroča mnogo stitnosti. Za Poljsko pa je neoviran dohod do morja življenjsko vprašanje, zato se zahtevam Nemčije očitno upira. Na sliki zgoraj je v sredi koridor, in na obeh straneh njega nemško ozemlje. Zemljevid tudi pokazuje, koliko ozemlja pripada svobodnemu mestu Gdansk (Danzig, Gdynia). V sredi spodaj je mejnik med temi deželami, ter most preko Vise, ki deli koridor čí vzhodne Prusije.

zato da razvesele sina ali hčer milijon, ki ga je razmetel Doherty za veseljačenje ter orgije, bi šel državi, ki bi ga porabila za penzijske ostarele delavcem ter za podporo brezposelnim. Tisti milijon in vse druge milijone dolarjev so namreč spravili skupaj delavci s svojim delom, ne kapitalisti.

—X.

Za pojačanje socialistične siranke v Ohio

Cleveland, O. — Socialistična stranka priredi v torek 10. feb. ob 8. zvečer v YMCA. na 1620 Prospect Ave. domačo večerjo v svrhu sestanka, na katerem bo glavni govornik Norman Thomas iz New Yorka.

Socialistična organizacija v tej državi je podvzela kampanjo za pojačanje stranke. Uspesov ne bo brez organizacije. Treba je med delavce po dolocenem agitacijskem načrtu. Naša stranka v Ohio potrebuje stalnega organizatorja. Preje pa je treba zbrati zadosten fond, da s kampanjo ne bo treba prestat. Na imenovanem sestanku bomo čuli o tem načrtu in o izgledih, ki jih imamo za napredek stranke.

Problem socialistične organizacije v Cuyahoga okraju je istotako ojačanje lokalne. V teku je kampanja za municipalne volitve, ki bodo v jeseni. Socialisti bodo imeli svoje kandidate v mestno zbornico. Izvoljen je odbor sodrugov, ki naj situacijo z ozirom na probleme mesta ter sedanjo upravo prouči ter na podlagi svojih ugotovitev sestavi platformo, katero predložijo potem stranka volilec za svoj program.

V kratkem bo sklicana konferenca članstva za nominiranje kandidatov. Temu sledi nabiranje podpisov na peticije in agucija.

Stranka je izvolila poseben odbor, čigar naloga je zbirati oblike in gnotne doneske v podporo danvillskim stavkarjem. Kdor more kaj prispevati za te res uboge delavce, naj prinese v prostore kluba št. 27 v SND. Glavni stan te pomožne akcije je na 105. ter Passadera Ave.

Prvomajska slavnost sociali-

stične stranke mesta Cleveland so v avditoriju Slov. nar. doma. Nastopi tudi pevski zbor "Zarja", odsek kluba št. 27 JSZ.

Dasi imamo veliko sovražnikov, ki žele in delujejo za pogin našega gibanja, to kljub njim napreduje. Klub št. 27 se je ojačal v članstvu in aktivnosti. Ima ženski odsek in mladinski odsek. Slodnji posluje v angleškem jeziku.

J. Krebel.

"Prepričanje"—seveda!

Cleveland, O. — Čital sem v Prosveti z dne 19. dec. dopis bivšega člana soc. kluba št. 28 L. Curka. Piše o "prepričanju". Je dobro, če se s tem vprašanjem ukvarja, ker mu ne more škodovati, kakor tudi nikomur ne. Pravi, da je bil na sejah kluba vedno tiho, ni spregovoril besede, najmanj pa stavil kak predlog. Seveda ga ni. Njegov pristop v klub mu je sedaj ravno prav prišel, da lahko paradira v javnosti kot "bivši" član kluba. Bil je na seji menda le dvakrat, enkrat je bil izvoljen celo predsednikom, kar je dokaz, da mu je članstvo nudilo z veseljem vso priliko, da uveljavi v klubu svoje delavsko prepričanje.

Slučajno je prišel k meni družinski zdravnik in moj prijatelj, katerega sem vprašal, če je on mogoče pregledal tega in tega človeka za pristop v soc. klub. Odgovori, da ga n. ako bi ga bil, bi ga ne bil priporočil kot dobrega kandidata radi njegove materialistične politike. "Modro govoriš in nisi zastoj zdravnik, dragi prijatelj," mu odgovorim.

Dopis sem dal prečitati tudi moji mlajši hčerki, ki me po prečitaniu vpraša, kakšno prepričanje ima dopisnik in če mu bom odgovoril. Povem, da je bil res v klubu nekaj časa, kot že prej omenjeno, ampak "prepričanje" ga je privedlo do spoznanja, da je v zmoti. Omenim ji, da politika ni šla v njegovih notah, ker ga je "prepričanje" vleklo v nasprotno smer. In ker se je zbal svetlobe razredno zavednega delavstva, je šel nazaj v tabor teme.

Ne pišem tega s kakih "osebnih kapric" — niti najmanj mi ni do tega —, ampak človeku se težko vidi, ker delavci ne marajo dobro svojemu razredu. Namesto, da bi se vživeli v svojo delavsko stranko in bili v nji aktivni, so pa topo orodje. Zameriti je posebno še tistim, ki so takorekč na pragu spoznanja, a namestu da bi ga prestopili, se vržejo nazaj v naročje reakcije in kapitalizma. Ne trdim, da smo člani perfektni in da ni med nami tudi dosti nepotrebnega kavsanja. Vendar pa človek, ki hoče paratirati, da je popolnejši od nas, najbrž se bolj trpi na bolezni, katero drugim očita — na samoljubju in drugih nečednih čednostih.

S prepričanjem.

Eppichovo predavanje

Cleveland, O. — V nedeljo 18. januarja je predaval s. A. Eppich o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji. Govoril je nad eno uro. Ko je končal, so sledila vprašanja o delavskem gibanju v starem kraju, kako se delavci zdaj udeležujejo, o pokrajinskih razmerah ter podobno. Dvorana je bila polna kakor še na nobenem domačem predavanju v našem klubu.

Želodčno zdravilo za vsakogar

Veliko je ljudi, ki ne marajo jemati razna olja in levas; veliko ljudi je bilo razočaranih vsled življanja kroglice in tablet, z lahkoto in gotovim uspehom pa lahko vsakdo jemlje

Trinerjevo Grenko Vno

"Pittsburgh, Pa. 12. nov. 1930.—Rabil sem Trinerjevo grenko vno tekom šestih mesecev, in sedaj sem oproščen želodčne bolezni, katere me je mučila za dolgo dobo. Charles B. Puzio." USEPH je tisto, kar pričakuje v slučaju bolezni od zdravi. Trinerjevo grenko vno vsebuje sestavine, katere jamčijo gotovo pomoč v slučaju slabega teka do jedi, zapake, glavobola, plinov v želodcu, in nemirne spanja. Pri vseh lekarnarjih. Dve velikosti.

rdosrčnost delodajalcev

Cleveland, O. — Pripeti se, da zbolíš, da ne moreš na delo, ali da si poklican po nujnih opravkih, pa moraš izostati ne da bi imel priliko pojasniti bosu o svoji nepriliki. Ko pride naslednji dan na svoje mesto, kaj se zgodi s tabo? Odslovljen si. Morda ne v vsakem slučaju, toda mnogo jih za tak "prestop" odpuste. Tudi meni se je to pripetilo. Ko sem prišel potem na delo ter pojasnil, da sem bil bolan, je dejal, da ima zdaj toliko zdravih delavcev, da bolnikov sploh ne mara. Pa so me izplačali.

Vseposvso do delavci v nesigurnosti. V bodoče se jim obeta čezdalje slabše. Rešitev je v organizaciji. Slovenski delavci, ne čakajte, da se vsi drugi organizirajo, nego pristopite čimprej k JSZ. Kjer klubov še nimate, jih ustanovite. Pojasnila vam radevolje da Chas. Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Joseph Lever.

Domača zabava "Save"

Chicago. — Naznanjeno je bilo že v Proletarcu, da se prihodnjo soboto večer vrši domača zabava pevskega zbora "Save", odseka kluba št. 1 JSZ. Prav za prav bo to skupna zabava z vsemi člani kluba, na katero so vabljeni tudi prijatelji. Vrši se v spodnji dvorani SNPJ. Vstopnine ni nikake, ker je stvar privatnega značaja. Razume se, da bodo udeleženci oskrbeli vse dobrine, ker v nasprotnem slučaju bomo samo plesali, peli in uganjali burke, kar pa pri prazni mizi ne traja dolgo. Torej kdor ne zna speči potice, skuhati klobas ali šunke, sodčen pa prazen, bo "cash" za kritje stroškov in godca tudi prav prišel. Torej na svidenje v soboto večer. Glavni odborniki SNPJ so vabljeni kot gostje.

Odbor.

Nov uspeh dramskega odseka kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — V nedeljo 25. jan. je v dvorani CSPS. prizoril dramski odsek kluba št. 1 šaloigro v treh dejanjih "Stari grehi". Razen igre je vključeval spored več pesmi, ki jih je pel tenorist Svetozar Banovec, ki se je odzval vabilu vzlic temu, da ni še popolnoma okreval po težki operaciji. Na glasovir ga je spremljala Mary Oven. Na gosli je med prvim in drugim dejanjem zaigral nekaj komadov Walter Zlogar, ki kaže veliko spretnost na tem instrumentu. Kratke nagovore

sta imela Chas. Pogorelec v slovenskem in John Rak v angleškem jeziku.

Nad 400 oseb je plačalo vstopnino. Med udeleženci je bilo tudi precej Hrvatov in Srbov. Program je občinstvu vse-skozi ugajal. Več o njem prihodnji. Prihodnja klubova prireditve bo v nedeljo 22. februarja v dvorani SNPJ. pod avspicijo klubovega angleškega mladinskega odseka. Na sporedu bodo glasbene točke, angleška enodejanka, govori, deklamacije in nastop tamburaškega zbora. Vstopnina v pred-prodaji je 50c in pri vratih 75c. Igral bo John Kochevarjev orkester. — P. O.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodrug, ihajte redno na seje in pridobivajte mo novih članov, da ho mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

ŽENE!

Ako imate izostalo, neredno ali boleče mesečno čiščenje, naročite si moje starokrajsko zdravilo. Cena zavoju \$3.—Pišite mi z vašim popolnim zaupanjem. — MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73rd St., New York, N.Y.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostjo v srcu naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da mi je umrla edina hčerka Mildred, stara pet let.

Bolezen se je pojavila nepričakovano. Vsaka zdravniška pomoč je bila zaman. Pokojna je bila članica mladinskega oddelka društva "Bratje svobode" št. 7 SPZ. Slova. Člani mladinskega oddelka tega društva so prišli v hišo žalosti, da vzamejo od svoje sestrice poslednje slovo. V uste nam je bilo gledati te malčke, ki so zadnjič zrlji v svojo tovarišico ter jo drugi dan spremili na poslednji poti.

Društvo je v znak sožalja položilo h krsti tudi krasen venec. Za vse usluge mu izrekam toplo zahvalo.

Nadalje se zahvaljujem sorodnikom in prijateljem za poslane vence in šopke kakor tudi za tolažilne besede v bridki uri. Lepa hvala pogrebniškim Ermencu, ki je pogrebni špevad mojsterko uredil. Rojakom ga priporočam v naklonjenost.

FRANK SUSHNIK, Milwaukee, Wis.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

Konferenca klubov in društev PROSVETNE MATICE J. S. Z. Za zapadno Pennsylvanijo

se bo vršila v nedeljo 22. feb. 1931

v Slovenskem domu na 57th in Butler St.

PITTSBURGH, PA. Pričetek točno ob 10. dop.

Opozarja se vse klube in društva Prosvetne matice, da pošljejo zastopnike. Sodrug in somišljeniki, razmere same nas silijo, da posvečamo naši propagandi med delavstvom kar največ pozornosti. Vsak klub in vsako društvo, spadajoče k "Prosvečni matici" naj skrbí, da pošlje zastopnike na to zborovanje v Pittsburgh. Navzgoji bodo tudi zastopniki novega kluba JSZ. iz Imperiala, Pa., katerim kličemo: Dobrodošli v vrstah zavednega delavstva!

Nekaj znamenitih oseb, ki so umrle v prošlem letu

John William H. Taft Lord Balfour Mother Jones Mabel Normand Lon Chaney Edward T. Sanford

OBEŠANJE ŽENSK

Na Ogrskem ženske nimajo nikakih političnih pravic — niti toliko ne kakor v novi Turčiji, katera se mora boriti bolj kot katera-klj dežela v svojem prizadevanju za modernizacijo s starimi tradicijami ter verskimi predsodki.

Dasi so Evine hčere v katoliški Madžarski brez pravic, so po zakonu enakopravne z moškimi vsaj v tem, da jih sme oblast obešati. Zatrano ženstvo v nazadnjaški deželi se v domačem življenju poslužuje primitivnih, dostikrat barbarijskih načinov, da si pridobi nekoliko svobodnega dihanja. Blizu Szolnika se je nekaj žensk iznebili svojih neljubih mož, ki so bili, kakor trdijo obtoženke, okrutneži, z zastrupljanjem. Iznebili so se jih kakor so vedele in znale, a zločin je prišel na dan in začela se je obravnava, o kateri je p.salo vse časopisje.

Dne 13. januarja je bila obešena Marija Kardos, prva obtoženka, ki je umorila moža in sina. Vislice so zgradili na javnem trgu. Tisoce ljudi je prišlo, da prisostvuje, toda obiasni je pusaia blizu le nekaj sto. Rabelj in vsi drugi zasopniki oblasti so izvršili eksekucije v salonskih oblekah. Ko so ji natakili zanjko na vrat, je rabelj izpadel stol, na katerega so jo postavili, dva asistenta sta zagrabila njene v zraku mahajoče noge ter jih potegnila k sebi, rabelj pa je z robcem prijel njen obraz ter naglo glavo zdaj na to, zdaj na drugo stran, dokler ni bila obojenka proglašena za mrtvo. Potem si je rabelj posadil čimber na glavo ter uradno sporočil prisotnim, da je kazen izvršena kakor ukazano. Razen Kardosove je še nekaj drugih žensk določenih za vislice, in ponovni bodo isti proces kakor pri nji.

V civilizirani deželi bi šla Marija Kardos najb. z pred sodnika in vložila tožbo za razpoko. Na Madžarskem pa velja pravilo, da je to smrten greh, in pa, "kaj bodo pa ljudje rekli ...!" Zato raje store še večji greh, samo da bi na zunaj izgledali pošten. Njeno družinsko tragedijo je zaključila država enako bestialno. Tudi v Zed. državah se je precej ljudi, ki bi radi veljali pred ljudmi za "verne" in solidne, ločilo od svojega zakonskega druga ali družice z enakim sredstvom kakor Marija Kardos od svojega moža. Sovjetska Rusija je odpravila svetohlinstvo in "sramotnost" razpoko, ob enem je sprejela p.s.ave, ki v socialnem oziru omogočujejo neodvisnost možu in ženi. Dosedanja statistika uokazuje, da je v Rusiji manjši odstotek razpoko kakor v tej deželi, in bržkone več srečnejših zakonov. Odpravlja vzroke družinskih tragedij. V tem je ves problem, ki ga rablji v cilindrih nočejo razumeti.

Blagoslovljeno orožje

Koncem decembra so spustili v Livornu v morje novo italijansko križarko Gorizia. Stvar je bila izvršena z velikimi fašističnimi slavnostmi ter cerkvenim pompom. Ladjo z njenimi kanoni, ki bodo nekega dne morda morili katoliške Francoze ter katoliške Jugoslovane brez kakega poštenega vzroka, je blagoslovil škof Piccioni. Ali se katoliška cerkev drži Kristove zapovedi, "ne ubijaj"? Ne, kajti duhovni skoro vseh ver so v prošli svetovni vojni blagoslovljali vsako morilno pripravo ter navduševali vojake svoje narodnosti na klanje. Nauk o miru je cerkvi dober v mirnih časih, v praksi pa ga ne izvaja.

"Zdrava ekonomija"

Kapitalizem trdi, da bazira njegov sistem na zdravi ekonomiji. Ekonomij, ki so veščaki v tej znanosti in niso kupljeni propagandisti za kapitalizem, so statistično neovrgljivo dokazali, da je kapitalizem silno potraten in skrajno nepraktičen ekonomski sistem.

To je tako jasno, da človeku niti treba ni, da bi čital dokazovanja ekonomov, kajti nepraktičnost kapitalizma vidi kamorkoli se ozre.

RAZNI NAČINI MILITARISTIČNE PROPAGANDE

Vzlic mirovnim zatrjevanjem državn kov skoro vse dežele pridno surbe, da svoje ljudi kolikor mogoče dobro oborože ter izvezbajo, in v ta namen jih seveda tudi navdušujejo za militarizem. V kino-gledališčih jim kažejo slike, s katerimi dokazujejo, kako silna je oborožena moč "njihove dežele". Zed. države kažejo mladini in odraslim največ slike iz vojne mornarice. Na tej je ameriški o'vojno brodovje na Pacifiku, ki je imelo nedavno manevre. Za navduševanje ljudstva za militarizem so mnoge slike vzete tak, da apelirajo na čustva mladih ljudi, ki na ta način dobe potreben vojaški in mornarični "partiotizem".

LJUBLJANSKO PISMO

Druga obletnica novega režima.—Vzgajanje ovaduhov.—Knape nočejo izpreobrniti s cerkvami.

Ljubljana, 6. jan. 1931.
Zgodilo se je točno pred dve. ma letoma: 6. januarja 1929. torej na dan svetih treh kraljev, je jugoslovanski kralj razveljavil ustavo, razpusil parlament ter vzel oblast popolnoma sam v svoje roke. Razpusil je parlament, ki ga je bil narod izvolil, poslal je domov poslance, ki so bili od ljudstva izvoljeni, postavil za predsednika vlade generala Živkovića ter imenoval ministre. Takoj nato so bile razpuščene vse politične stranke in zaplenjene njihove blaginje, posamezna politična glasila so prenehala izhajati kot oficijelen organ te ali one stranke, mnogo jih je popolnoma zamrlo, mnogo je bilo prepovedanih, pokrenilo se je več novih dnevnikov in tednikov, ki naj širijo novo misel, ki jo je vlada, od kralja imenovana, vrgla v svet: da smo vsi državljani Jugoslovani in en sam narod, da je treba pozabiti vse strankarske razprtije, da razredov sploh ni itd. Potem so sledili razni ukrepi in zakoni: država se je razdelila (po vzorcu vojaške razvrstitve!) v banovine, naslov "Kraljevina Srbob, Hrvatov in Slovencev" se je izpremenil v "Kraljevina Jugoslavija", banovinam na čelo so bili imenovani bani (med njimi več generalov), razpuščane so bile vse dotedanje telovalnodvzgojne organizacije ter osnovan novi Sokol kraljevine Jugoslavije, ki je postal državna organizacija in nekaka civilnomilitaristična organizacija — skratka, novi režim je z vso strogostjo in doslednostjo uveljavljal svojo "novo miselnost".

Kako je prišlo do potrebe take vlade in takega režima? Znano je, da je naša država pasivna, da ji denarja primanjkuje. Mnogo posojil smo dobili iz inozemstva, odkar smo v tej državi. Toda politični položaj pri nas ni bil nikdar tak, da bi lahko rekli: vlada je predstavnik vseh plasti in narodov države, vlada je točna predstavnik države. Opozicija je bila vedno zelo močna. Politika nasprotna pa so se v parlamentu leta 1928. tako priostriila, da je bilo najteje posojila v inozemstvu otežkočene. Nihče ni maral dajati denarja državi, kjer so tako hudi politični boji med močnimi skupinami. Prišlo je tako daleč, da so se začeli v skupščini streljati ter je vladna skupina po poslancu Račiću streljala v hrvatske opozicionalece ter pobila glavne vodje Hrvatov. S'reli so povzročili le še večje sovraštvo in borba opozicije se je še bolj priostriila. Nezaupanje inozemskih finančnih skupin, ki naj bi dajale posojilo v Jugoslavijo, se je s tem vred večalo. In tako je prišlo menda do misli,

da se z ukinjenjem ustave in z imenovanjem vlade, ki naj bo predstavljala vso državo, dvigne ugled države v inozemstvu, ugled, ki je potreben za uspeh pri najemanju posojila.
Toda danes je dve leti od tedaj, pa država še ni dobila nobenega večjega posojila iz inozemstva, ker razne akcije opozicijskega razpoloženja množic doma in posameznih emigrantov v tujini ubijajo ugled države.
Danes je torej druga obletnica, odkar imamo v državi vladno generala Živkovića. Dnevnik so seveda posvetili več strani temu jubileju, a ne vsi. Nekateri tega jubileja sploh ne omenjajo.

Je pa čas, ko se preganja slehernega človeka, o katerem mislijo zvedo kake nevarne stvari, bodisi majhne ali velike, resnične ali lažnjive, sila pripraven na ovađune. Nič drugega ni treba, kot da pišeš ali poveš nekomu od policije: Ta in ta je rekel to in to in je tak in tak! — pa je dovolj. Osumljenca areturajo in nekaj mesecev preiskave mu ne uide.

Primer: V Zagrebu je neki odveinik osumil nekoga anti-državnega dela samo iz osebnega maseevanja. Osumljeni je bil aretiran, a se je izkazalo, da je povsem nedolžen človek, kakršnih hodi po Zagrebu precej po cestah. Izpustili so ga in dognali se to, da ga je odvetnik X. Y. ovađil z lažnjivo ovađbo. Odvetnik je bil radi tega dela obsojen.

Toda vse grši primer se je dogodil v Mariboru. Tamkaj so nam aretirali šest delavcev delavnice železnice. Osumljeni so bili komunistične propagande. Dokazov ni bilo prav nobenih, samo ena priča je nastopala proti obtožencem z raznimi velikimi izjavami. Na procesu 5. sept. se je dognalo, da je ta Priča neki Ivan Pečnik. V proces je sodišče prišlo do prepričanja, da na izpovedbe priče Pečnika ni nič dati, ker je nujno sumljiv, da je hotel le zaslužiti in da je bil navaden prostaški ovađuh. Zato je vse obtožence sodišče oprostilo in izpustilo. Še takrat je delavski tisk zabeležil, kakšen tip je Ivan Pečnik, zdaj pa priobčuje "Delavska politika" odlomek iz razsodbe, kjer sodišče opisuje, kdo je ovađuh Pečnik.

Pečnik je bil leta 1926 obsojen v Srbiji radi opasne tatvine (okradel je državo!) na 3 leta robije. (Na procesu je na vprašanje, zakaj je ovađil obtožence, dejal, da iz "golega nacionalizma, iz golega idealizma"! Iz "idealizma" je bržkone tudi okradel državo.) Ko je prišel 1928 v Maribor, je bil pod policijskim nadzorstvom.

Bil je brez službe, policijsko nadzirjal ga je detektiv Pavle-tič, ki je začel nagovarjati Pečnika, naj stopi v službo kot policijski konfident. In je pristal. Postal je policijski konfident in prejemal mesečno nagrado s strani mestne policije. In kot konfident je dobil tudi službo v delavnici državnih železnic! In tam je špijiral. Hvalil se je tudi okrog, da bo z ovajanjem komunistov hitro napredoval in da ne bo dolgo nosil te črne suknje, ampak bo nosil bele rokavice. (Tudi nacionalizem, najidealnejši!) In ker potem po procesu, ko se je vse to o njegovi osebi dognalo, kar nenađoma ni imel nič določene povedati, je sodišče spoznalo v njem navadnega ovađuha, ki si celo izmišljuje laži ter vali velike krivde na obtožence. Tako je priča Pečnik, plačani špicelj-delavec, izjavljal očitne laži in se zapletal v protislovja. Obtoženi delavci, ki so jim bili medtem že odpovedali službe, so bili oproščeni, stopili so z obtožne klopi na sramotni oder pa je stopil plačana pasja duša Pečnik, ki je za borih 150 Din mesečne nagrade lagal policiji vse mogoče stvari ter povzročil aretacije šestih družinskih očetov.

Da, čas, v katerem živimo, je za take podle kreature prav kot nalašč. In strogost preganjanja vsakega količ kaj sumljivega človeka pri nas vzgaja take podle ovađuha. Zato današnji ne veš, s kom govoriš, ali z človekom ali z lopovom.

Potem pa trboveljski rudarji! Trda jim prede že vsa zadnja leta, od lanske zime pa žive tako, da je obup do skrajnosti podžgan. In taki ljudje kaj radi izgubijo predpisano disciplino. In za vzgajanje discipline je cerkev mojster. Anekdotična: v neki državi je diktatorju neki svobodomislec svetoval: Zdjaj, ko že imamo diktaturo, ali ne bi zdaj malo podrezali še v cerkev in jo preručali? Pa je odgovoril modri vladar: "Ne, cerkev nam je potrebna za vzgajanje discipline!"

In tega se Trboveljska družba (pa tudi vsaka meščanska država) dobro zaveda. Zato podpira s težkimi tisočaki mnoge klerikalne organizacije, zlasti one, ki delajo v rudarskih krajih. In cerkev naskakuje rudarje. V Zagorje je poslala novega duhovnika, ki se je "ustoličil" v podružniški cerkvi na Lokah ter tamkaj vrši svoje delo. Za božič je dotični duhovnik storil celo to, da so nosili podobno matere božje devet dni pred božičem po raznih hišah naokrog (te hiše niso bile rudarske), pustili sliko čez noč

eni hiši, drugega dne so jo zvečer v procesiji prenesli v drugo hišo itd. S takimi stvarmi atakirajo rudarje.

V Hrastniku pa ni nobene cerkve in je kler sklenil, da je treba tamkaj sezidati cerkev, ker rudarji pogrešajo — Kristusa (in nabavnih prispevkov ter povišanja plač — toda tega ne povedo!). In so si izmislile prebrisane cerkvene glave, da bi bilo dobro poslati nekaj rudarjev v Ljubljano nabirati darove za cerkev. In radi reklame in večjega vtisa so oblekli nekaj starejših moških v rudarske uniforme ter jih poslali v Ljubljano. Tu so se najprej zglasili z nekim duhovnikom pri škofu in Trboveljski družbi. Oba sta dala velike denarne podpore! Zlasti Trboveljska je je baje zelo odrezala!

Da, da, Trboveljska družba obraja cerkev, ker vzgaja ljudi v ponižne ovce in ker vzgaja smisel za disciplino. Kapital in cerkev sta si zvesta in oborožena sta z militarizmom! Razumemo!

X. Y. Z.

IVAN TOKAN UMRL

V petek, dne 2. januarja t. l. ponoči je preminul v Ljubljani referent Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani Ivan Tokan. Pokojnik si je že pred vojno, med vojno in še po vojni pridobil prav velike zasluge kot strokovni organizator, ki je s svojo neverjetno inteligenco in kot dober govornik, zlasti v debati, vedno najbolje vplival na razvoj strokovnih organizacij.

Ivan Tokan je po rodu Čeh. Rojen je bil 7. januarja 1873 v Pragi.

Leta 1898 se je priselil iz Hrvaške kot mizarski pomočnik ter od tedaj bival v Ljubljani, le nekaj časa kot rudarski tajnik v Trbovljah. Moral je tudi v vojno in je bil poldrugo leto v ruskem ujetništvu. Svojo karijero je pričel kot mizarski pomočnik pri ljubljanski stavbinski družbi. Leta 1908 ga je po stavki družba odpustila in Tokan je bil med prvimi pomočniki takrat zasnovane mizarske zadruge. Ves čas svojega bivanja v Ljubljani je sodeloval izprva le pri mizarski organizaciji, ki je bila jako delavna in ena najtrdnjših. Zapurna mesta, večkrat kot predsednik v tej organizaciji, je opravljal do zadnjega.

V ruskem ujetništvu je bil pokojnik okoli petnajst mesecev in je dejansko ob težkih neprilikah pobegnil iz ujetništva.

Ko se je vrnil domov, je bil izvoljen za strokovnega tajnika pri strokovni komisiji ter več let predsednikom opravljal ta posel z najboljšim uspehom.

Po ustanovitvi Delavske zbornice mu je ta ponudila mesto referenta za mezdna gibanja, ki je bilo zanj kakor nalašč. Pokojnik je bil bistrega duha, imel je izkušnje in kolikor vemo, odkar je prebival v Ljubljani, skrbel za iskreno vneto za svojo samoljubnost. Tako mnogo čita in študira le malokateri delavec, kakor je to delal Tokan do svoje težke obolenosti. Poznal je potrebe delavstva, poznal dušo delavca in poznal je tudi vse nevarnosti, ki so v zvezi z bojem za pravično rešitev delavskih vprašanj.

Pokojnik se je pa tudi sicer udeleževal v javnem življenju. Tokan je bil socialistični poslanec v ustavodajni skupščini, sodeloval je v ljubljanskem občinskem svetu in bil sedaj blagajnik delavske godbe "Zarja" v Ljubljani. Specialiteta njegova je bila pa strokovna organizacija.

Ivan Tokan je dočrnil skoro 59. leto. Rojen Čeh se je slovenski govornici tako temeljito priučil kakor bi bil rojen Slovenec ter je urejeval in sodeloval pri strokovnih listih.

Strokovne organizacije brez izjeme priznavajo njegove velike zasluge za svoj napredek. Zato so se ob njegovem pogrebu, ki se je vršil dne 4. jan. iz vestibula dvorane Delavske zbornice, v najčastnejšem številu in s svojimi društvenimi zastavami posloville od njega. — "Delavska Politika."

KARL MARX

Njegovo življenje in njegov nauk.

Spisal M. BEER.—Prevel C. STUKELJ

(Nadaljevanje).

Zgoraj smo mnogo govorili o interesih. Pod tem nismo mislili osebnih, temveč splošno družabne ali razredne interese. Marx ni nazarjanja, da dela vsak po svoji osebni koristi. To ni Marxov nauk, temveč nauk meščanskih moralnih filozofov kot Helvecija (1715—1771) in Benthama (1748 do 1832), ki smatrala za merilo in gibalne sile za delo in nedelo poedinega človeka njegovo korist in škodo, veselje in bolest. Marx je nasprotno nazarjanja, da delajo ljudje v važnih življenjskih zadevah čisto proti svojim osebnim interesom, ker se v svojem čutenju in mišljenju istovetijo s tem, kar smatrajo za skupen ali razredni interes. Po Marxu ima sploh poedinec interes manjši pomen v zgodovini. Njemu je za skupni interes družabne produkcije. Samo to smatra on za merodajno pri gradnji duševne nadstavbe.

Doslej smo govorili le o različnih produkcijskih in družabnih oblikah in tem odgovarjajočih duševnih sistemih. Ne vemo pa še, kako in zakaj zastari gotova produkcijska in družabna oblika in se umakne drugi, to se pravi: kako in zakaj se gode revolucionarne spremembe. Ali z drugimi besedami: doslej smo videli statiko družbe; sedaj hočemo premotriti njeno dinamiko.

Revolucionarne družabne spremembe zavise od vseh skupin pojavov, ki sta sicer med seboj vzročno vezana, ki pa vendar vršita različne naloge. Ena skupina pojavov je stvarna: sestoji iz izprememb produkcijskih sil. Druga skupina, učinek prve, je osebne značaja: sestoji iz bojev med družabnimi razredi. Oglejmo si prvo skupino vzrokov:

Če se večja produkcijske sile: radi večje spretnosti delavcev, z odkritjem novih surovin in tržic, z najdbo novih delovnih metod, orodij in strojev, z uporabo znanosti v produkciji, z boljšo organizacijo in razširjenjem trgovine in prometa — torej če se izpreminja materialna podlaga ali gospodarski temelj družbe, potem prenehajo stare produkcijske razmere služiti interesom produkcije. Je, kajti produkcijske razmere prejšnja družabna grupacija, prejšnji zakoni, državne uredbe in duševni sistem so bili prilagojeni takemu stanju produkcijskih sil, ki izginja ali ki nič več ne obstoja. Družabni in duševni nadzidek ne odgovarja več gospodarskemu temelju. Produkcijske sile in produkcijske razmere pridejo v medsebojno nasprotje.

To nasprotje med novim življenjem in staro obliko, ta konflikt med novimi vzroki in zastarelimi, vplivi pričenja vedno bolj in bolj vplivati na mišljenje ljudi. Ljudje prično čutiti, da se je pričela nova doba. Družabna grupacija postaja druga; prej zaničevani stanovni in razredi pridobivajo na gospodarski in socialni moči; prej visoko cenjeni stanovni propadajo. Medtem ko se vrši ta preobrazba socialnega temelja, se oklepajo stari verski, pravni, filozofski in politični sistemi svojih tradicionalnih postojank in hočejo še dalje obstojati, čeprav so zastareli in ne morejo več zadovoljevati duševnih potreb. Kajti človeško mišljenje je konservativno: le počasi sledi zunanji dogodkom, prav tako kakor zagleda naše oko sonce v kotu, v katerem se v resnici nič več ne nahaja, kajti žarki potrebujejo nekaj minut, da zadenejo naš živec vida. Spomnimo se lepe Heglove slike: "Minervina sova prične letati šele z nastopajočim mrakom. Kasno sicer, ali vendar prične. Polagoma se porajajo veliki misleci, ki razlagajo nov položaj, ustvarjajo nove pojme in miselne poti, ki odgovarjajo novemu položaju. V človeški zavesti nastajajo vznemirjajoči dvomi in vprašanja, potem nove resnice; pride do različnosti mišljenj, razprav, razdorov, razkolov, razrednih bojov in revolucij."

V prihodnjem poglavju se bomo natančneje bavili z modernim razrednim bojem. Medtem pa hočemo premotriti razredni boj v splošnem.

(Dalje prihodnjič.)

ZNIZAVANJE PLAČ

Kadar je kakaj industrija v škripcih, pa se zateče k zniževanju plače. Profit mora biti, delničarjem morajo garantirati "primerne dividende", in če ni mogoče drugače, tedaj naj se delavcem pritrga na zaslužku.

K odščipavanju pičlega zaslužka delavcem se zatekajo tudi vlade. Mussolinijev režim je odtrgal plačo vsem državnim delavcem. Plače v Italiji so bile že itak ekstremno nizke. Vlada v Nemčiji zastopa taktiko zniževanja plač delavcem v svrhu "ekonomije", in več ali manj počno isto tudi druge države. Vse produciraio delavci in dobe najmanj v povračilo. Vrhutega jim v časih "varčevanja" trgajo od pičlega zaslužka, pa delavci še vzlic temu ne zapopadejo, da samo združeno z delavstvom vseh dežel lahko napravijo konec izkoriščanju.

SOCIALIZEM

Socializem kakršnega hočejo nasprotniki socialistov, ni in ne more biti socializem.

Taškent-kruha bogato mesto

(Ruska povest iz dni velike lakote.)

Prevedel Ivan Vul.

Po treh požirkih se mu je zavrtelo v glavi in z razširjenimi rokami se je prevrnil na hrbet. Sidor in Jermolaj sta sedela in prislonila brade na dvignjena kolena. Ženski z dekletcem sta ležali raztegnjeni. Starec se je zvil v klopčič in si položil pest pod glavo, a vojak, gledajoč svojo leseno nogo, je rekel gluho, z ravnodušnim, mrtvim glasom:

— Propadli bomo.

Miška je s strahom gledal mužike, onemogle od pota, pogledaval je v steno, ki je bila brez življenja in ljudi, in srce se mu je krčilo. Ako je postaja blizu, je dobro, a če je do nje še štirideset verst? Oddobil je majhen košček v žepu, ga vtaknil v usta, da bi s kruhom umiril pojavljajoči se nemir. Vojak je pogledal na Miškov žep z lačnimi očmi.

— Imaš kruh?

Miška je pogledal Trofima.

Trofim je rekel z lenim glasom:

— Kakšen kruh? ... Glino žuli!

Starec se je zganil, Sidor in Jermolaj sta dvignila glavi, a ženski z dekletcem sta pogledali s hrepenečimi očmi. Lačna, razburjena gruča je nekaj sekund sedela z napetimi ušesi. Ali je veter prinesel radostno besedo, ali pa je zemlja zašepetala izmučenemu telesu.

— Kje je kruh? — je vprašal Pjotra.

Vojak je pokazal na Miška.

— Ta človek ga ima.

Miška se je prestrašeno dvignil, pripravljen boriti se za poslednjo radost na življenje in smrt. Njegove oči so se svetile kakor oči podlasič, ki stopi pravkar iz luknje.

Nenadoma je vstal tudi Trofim. Prijel je Miška za roko:

— Pojdiva. Sama pozna pot! ...

Miška in Trofim sta šla nekaj korakov proč. Nato sta se ustavila in nista prenehala gledati mužikov z vznemirjenimi očmi. Tudi mužiki so gledali globoko zamišljeni na njiju, kakor da se pripravljajo na napad.

Zadaj za njihovimi hrbti se je pokazal dim. V večerni zarji se je ostro začrtaval dolgi vlak, osi lokomotive so se bliskale s kratkimi bleski.

— Gre! — je kriknila Pjotra. — Sem gre!

Pri pogledu na daljni vlak so se zopet na novo razburjeni mužiki pripravljali nanj na majhnem hribčku. Sklenili so okleniti se stopnišč vagonov, obesiti se na zadnje odbijače ... samo da ne ostanejo čez noč v strašni stepni tišini.

Žalostno je potipal vojak svojo leseno nogo.

— Ne morem skočiti, sodrugi!

Baba se je razveselila, ker vojak ne bo skočil, in je rekla s pohlevnim glasom:

— Ne skačite, mužiki, ubijete se!

Niso ji odgovorili.

Baba pa, ki je z grozo mislila, da bi morala ostati v stepi, je v obupu prosila boga, da bi vojak ne skočil na vlak in da bi mužiki ostali skupaj.

Vlak je izza ostrega ovinka prihajal vse bližje. Naglo se je bližala lokomotiva s svojimi jeklenimi komolci, dimnik je sopihal skozi črna, široko razprta usta. Nežno se je talil beli dim pare.

Pjotra se je sklonil k starcu.

— Ded, stroj prihaja! Vstaneš?

— Nekako bo že šlo, mislim.

K ostalim je rekel Sidor glasno:

— Skačite na razna mesta! Ne stojte skupaj!

Trofim je učil Miška:

— Ko se zagrabiš, se obrni z glavo k lokomotivi, da te veter ne vrže.

— Skočiš z mano?

— Skočim, kjer se mi posreči. Sem gibkejši od tebe.

Bil je poštni vlak. Na hribčku je nekoliko zmanjšal hitrost. Zahrzala je lokomotiva ... železni konj je pogledal s svetlimi stekli prednjih svetilk na zbrane. Vroča para, ki jo je spustil strojevodja, je zasikala, sunila babi z dekletcem stran, vrgla starca z nasipa.

Kakor v sanjah je zaslišal Miška glas Trofima:

— Skočil!

In zopet je, kakor v sanjah, zagledal nasproti bežeče stopnišče pri zelenem vagonu. Stegnil je roke naprej in zakričal glasno, brez zavestno:

— Ded!

Mimo je švignila Trofimova glava. V zraku so zaplesale Trofimove noge.

Ko je Miška začutil, da je Trofim skočil na vlak, se je kmečka samozavest in sila, globoko skrita v majhnem telesu, dvignila kakor ogromno pero in ga vrgla naprej. Stopnišče

je zbežalo mimo. Zbežalo še drugo. Iz oken vagonov so gledali ljudje na dečka, ki je bežal ob vlaku v širokih laptih in so nekaj kričali. Miška pa je, težko dihaše, široko razširil vroče nozdrvi in se je hotel zgrabiti za zadnje stopnišče. Ali neka nevidna sila ga je odtrgala od zemlje, zdrobila in vrgla v črno, globoko jamo ...

29.

Pošasi stopajo naprej, drug za drugim, ki niso skočili na vlak: Jermolaj, Pjotra, vojak z leseno nogo, babi, dekletce. Zaostajajo, sedaj ta, sedaj drugi. Razdvojeni vsled temne, strah vzbujajoče noči, kličejo drug drugega in gredo uporno dalje. Tipajo po travi, jo trgajo in drgnejo z njo zobe. Počivajo nekoliko in zopet gredo naprej, trdovratno, neuklonljivo. Vojak zopet pripoveduje o hladni, čisti vodi in zelenih vrtovinah; a starec, ki ga je pot utrudila, spi pokorno v visoki, suhi travi pod napisom. S svojimi mislimi objema poslednjič ugasla domača polja, čuti vonj domače zemlje in v poslednjem pozivu ljubezni poljublja s svojimi starimi, umirajočimi ustnicami stepnato kirgiško zemljo, kakor svojo, domačo, ljubljeno:

— Rodi, mati zemljica, za stare, za mlade — kmetom v radost.

Strašno ljudsko gorje je prišlo in dahnilo človeku v obraz. A razcvetelo se je v dose-daj nevidni radosti: z vseh strani, z vseh cest prihaja delavno ljudstvo, iz vseh vasi, iz velikih in majhnih. Vsak neke zrnice, postilja mir v domači, lačni zemlji. Zlata zemlja rodi zlato klasje in se raduje vsa izmučena z radostjo izmučenih. Široko se razprostirajo mladi pomladanski posevi, okraši se zemlja z zeleno obleko. Smehljiva se starec zelenemu polju ... smehljaj umira na raztegnjenih in pomodrelh ustnicah.

— Prinašaj sad, ti hranilka naša!

Vlaki vozijo mimo, pešci, ki so jih vrgli z vlakov, hodijo mimo. A nikdo nevidi človeške radosti na mrtvih starčevih ustnicah, ki je padel na svojem dolgem potu.

— Slava tebi, brezimeni!

30.

Miška je gledal črno nebo, okrašeno z velikimi zvezdami, črno, tiho stepe in ni mogel takoj razumeti. Sedel je nekaj časa kakor po trdnem spanju, popraskal bolečo glavo in nenadoma ga je zagrabil groza, da mu je okamenel razum in srce. Vsi so odšli. Pustili so ga. Nikdo mu ne pomore iz strašnega kraja.

Miški so vstali lasje s kožo vred. Misli so se mu zmračile, oči ugasnile. Naravnost nanj se je dvigala ogromna senca. Stresel je z glavo. Senca se je razklala na dve polovici. Vsaki polovici so zrasle roke, noge in velike kirgiške glave s strašnih, zibajočih se čepicah. Majali so se Kirgizi v svojih strašnih kapah, skakali sušljali v travi, tleskali z zobmi, mahali z rokami.

Divji krik je samotno prerezal črno, močno tišino:

— Mamica!

Miška ni dolgo bežal.

Od zadaj so ga lovile kirgiške roke, v ušesa so mu kričali strašni kirgiški glasovi:

— Smrt!

Pred blodečimi očmi je vzrasel ogromen vlak kakor velikan. Ni rešitve. Miška je pokleknil pred velikanom in ležal tako pokoren in molčeč do samega jutra.

To ni bila smrt.

Smrt je hodila po vagonih, po strehah vagonov, po umazanih jarih, kjer so se valjali lačni ljudje. Smrt je dohitela vojaka in dekletce, ki sta odšla dalje. Našla ju je na majhni postaji, kamor sta hitela. A Miška je imel v žepu košček skritega kruha in tisoč rublov, ki so mu ostali od prodanega suknjiča.

Ko ga je ogrelo jutranje solnce, je izginil ponočni strah. Ostala sta samo starčevska slabost in močan glavobol. Mrtvo so gledale oči, misli niso delovale. Spomnil se je matere ali misel na njo je istočasno ugasnila. Vse je šlo mimo njega v težkih, nerazumljivih sanjah. Topo, ravnodušno je vzel Miška iz žepa kruh, topo, ravnodušno ga je pojedel. Rad bi legel in se izjokal na tuji zemlji, na kateri ni bilo človeka. A v telesu je zopet zakipela moč, obrvi so se namršile, zaplamlata je od porna volja:

— Naprej grem!

(Dalje prihodnjič.)

S POTA NA ZAPAD

Jošk, Oven

(Nadaljevanje.)

Noč v vagonu utruđi človeka. Luči so motne, da potniki lažje dremlejo. Ko se je jelo dani-ti, sem se spet ozrl na ona dva, ki sta s tako skrbjo zložila svojo prtljago, oziroma obleko. Imela sta jo zravnano tako lepo, kakor v prodajalni. Tudi ona dva sta se osvežila po prestani noči in postala jako zgovorna, še posebno močiček, ki mi je naslednji dan zaupal, da v tej deželi marsikaj ni prav, zato se bo v nji zgodilo nekaj strašnega. Ravno kaj, tega mi ni vedel pojasniti. Po rodu je Irec, dober katoličan, po "prepričanju" demokrat. Ni mi bilo, da bi si pokrval dan, zato sem politiziranje z njim prekinil ter obrnil pogovor na kokeš-jereje. Ta veda pa menda ne spada v njegovo področje, zato je mojemu kramljanju dal kmalu slovo. Napram damam, posebno debelim, je bil silno uslužen. Naš porter je na postaji v El Paso vzel stolček, na katerega stopajo potniki, ki gredo v vagon in iz vagona, ter ga postavil nazaj v odmerjeni kvadrat vozu. Ko pa irski potnik opazi, da sta se dve debelejši dami na postaji zakasneli, vzame hitro pručico, katero je porter že spravil v voz, ter jo postavi na platformo. Ker je imel vlak vsak moment potegniti, sta se kar na drugem koncu brez pomoči pručice skobacale v vagon. Postrežljivi Irec toliko da ni zamudil skočiti v vlak, toda pručice ni utegnil dvigniti. Ostala je v El Pasu. Na vseh naslednjih postajah smo morali skakati iz vagona brez da bi mogli svoja stopala polagati nanjo.

Vožnja skozi Texas, katera je na tej progi zelo kratka, saj ob severnem kotu, ki meji ob New Mexico, ni ravno zanimiva. Gorski grebeni in dolge ravine se nadaljujejo skozi vso vožnjo. Dosevši v El Paso, zadenemo na reko Rio Grande, katera deli Združene države od Mexice. Se ko sem bil prav nad fant, sem precej čital o tej reki in moja domišljija jo je narisala kot velikansko čisto vodo. Bil sem torej precej iznenaden, ko sem pred deseti-mi leti prvič ugledal gosto, blatno in umazano Rio Grande. In niti velika ni bila.

Texas je največja država Unije. Meri 265,780 kv. milj. Ima 5,821,272 prebivalcev. Prvotno je pripadal Meksiki. L. 1836 je bil proglašen za neodvisno deželo. Leta 1845 je postal del Zed. držav v vojni med Sev. Ameriko in Meksiko, v kateri je bila slednja poražena. Za časa civilne vojne se je Texas boril na strani juga ter je bil zadnji podvržen. Leta 1870 se je v njemu končala vojaška kontrola in je spet postal država Unije. Texas ina zelo rodovitno zemljo, posebno ob južnem pasu, kjer zadnja leta zelo goje oranžne in druge citrusove nasade.

Bilo je pozno popoldne. Stali smo zunaj na hodniku in si pre-

ganjali čas s pomenkom. Bil je sprevodnik, par sopotnikov in moja malenkost. Govorili smo vse mogoče stvari — o de-lu, prohibiciji, depresiji itd.

Sprevodnik, že precej star človek je pravil, da se ne spominja take krize četudi jih je že precej doživel. "Kaj bo," je rekel, "ljudje ne bodo tega dolgo prenašali — nekaj se mora zgoditi." Utihihi smo in pre-mišljevali, kaj se more zgo-diti ... Vlak je drdral po pešeni-puščavi Arizone. Solnce se je nagibalo proti zatonu in nebo se je pordečilo od ugašajočih žarkov. Mislim sem, kaj bi se moglo zgoditi ... Mogoče da leta 1932 zmagajo demokratje? Mogoče! Misli so me nesle na-riju v predstavljajnu, kaj se v resnici lahko zgodi, če bi ljudje razumeli ... Enkrat se bo res dogodilo!

Jutro. V Californiji smo. Puščava preneha, začno se vi-nogradni in sadovnjaki. Cali-fornija je lepa dežela. Ne sa-mo blaga klima in rodovitna zemlja, ampak njena lega ob morju jo dela za eno najvaž-njših držav Unije. Meri 158,360 kv. milj. Njena obrežna črta ob morju meri 700 milj. Cela država se lahko deli v tri dele, od katerih je srednji naj-bolj gosto naseljen. Imenuje se Sacramento in San Joaquin Valley; leži v protekciji gorov-ja Sierra Nevada na vzhodni, ter obrežnega pogorja na za-padni strani. V celoti meri ta dolina 450 milj in je nekako 40 milj široka. To je najrodovi-nejši del Californije. Severno in južno ležita ostala dela, ki sta pa redkejšje naseljena. Ca-lifornija je postala znana po odkritju zlata leta 1848. V enem letu je takrat došlo nad 100,000 naseljenecv z vzhoda. Kadar človek pomisli na način transportacije v tisti dobi, do-bi šele pravi vtis, kaj vse žrt-vuje človek za — zlato. Tudi danes se v Californiji izkoplje precej zlata, nekako za \$10,000,000 na leto. Ali glavno zla-to visi na oranžnih drevesih, katera pokrivajo tisoče milj najrodovitejše zemlje. Tudi na drugih rudninah je Californija bogata, posebno še na živem srebru. O Californiji in o na-ših jugoslovanskih naseljenčih je precej obširno pisal Tone Kastelic v letošnjem Družin-skem koledarju.

Bližamo se Los Angelesu. Kaktus in pesek izginja, sami vinogradi vse do Fontane. V Fontani je precej naših ljudi, ki se pečajo s sadjerejo in po-ljedelstvom. Zavijemo proti Pa-sadeni, — to je zimsko leto-višče za bogataše, še malo pa smo v Los Angelesu.

Dan poprej sem brzojavil staremu prijatelju Frank No-vaku, da pridem s tem vlakom v Los Angeles. Deset let mu ni-sem pisal. Skoro sem se sme-jal ob pomisli, kaj poreče, ko dobi telegram. Stopim iz vla-ka. In res, tam pri izhodu sto-ji France in mi že od daleč ma-ha z roko. Sedeva na klop in

se začneva razgovarjati. Frank Novak je star sodrug. Po-znam ga še iz Detroita. Bil je tem eden ustanoviteljev sloven-skega soc. kluba ter njegov taj-nik do jeseni 1914, ko je od-šel v Los Angeles. Pred deseti-mi leti sem stanoval pri njemu. Bil je takrat že oženjen. S so-progo, ki je tudi ena naših na-prednih Primork, sta imela dva ljubka otroka. Naravno je, da je bila moja prva beseda o dru-žini. Vprašam ga med drugim, kako je hčerka, spominjam se je. Bila je mala zlatolaska z velikimi očmi, tri leta stara ta-krat. Vprašam ga še enkrat in šele tedaj sem zapazil, da mu tečejo solze po licu ... Te-daj mi je povedal zgodbo.

Nekaj čez leto bo tega, ko je metala z eno drugo deklico žo-go na vrtu. Spodrselo ji je in zlomila si je roko. Mati je takoj poklicala zdravnika, ki ji je zdravnica in obeval roko. Pre-gledal pa je malo rano, ki jo je dobila ob padcu. Tri dni potem je začela tožiti o bolečinah za-daj v vratu. In tako je ubogi otrok kljub dnevni zdravniški postrežbi po neprevidnosti zdravnika dobil tetanus infek-cijo in je četrty dan v bolnici umrl ... Lahko si mislite ne-popisno žalost staršev ... Zo-ra, tako je bilo ime hčerki, je bila stara dvanajst let ko je umrla.

Spomnil sem se moje hčerke. Tudi njej je bilo ime Zora in tudi ona je umrla na tragičen način. Ali moji je bilo samo tri mesece ... Imata še sina, kateri je velik, priden dečko in tako upam, da bosta počasi po-zabila. Pri njima sem ostal deset dni. Frank me je vozil okrog in sem se dobro zabaval. Obiskala sva precej Slovencev, katerih je v Los Angelesu pri-bližno dve sto. Kakšnega več-jeja kulturnega ali političnega

središča nimajo. Imajo pa ne-kaj podpornih društev in ne-davno so organizirali tudi pev-ski zbor, kateri se je tedaj, ko sem se jaz tam nahajal, pridno vežbal za svoj prvi nastop na Silvestrov večer.

V agitaciji nisem imel po-sebnega uspeha, prvič, ker sem bil tam malo časa, in drugič vsled velike brezposelnosti, ki se tudi Los Angelesa ni ognila. O političnem mišljenju naših rojakov se nisem mogel prepri-čati, kajti tudi to bi zahtevalo časa, ali mislim, da ni ravno razveseljivo. Imajo pa lastnost gostoljubnosti, kar je tudi ne-kaj vredno. Nekaj izvodov dru-žinskega koledarja razpeča vsako leto sod. Novak, "Prole-tarca" pa je dozdej samo on dobival.

Med Slovenci sem večinoma našel Minnesotčane in precej iz Pennsylvanijske. Kajpada so se pravičili južni Californiji in imajo v večini vsi tudi kalifornij-ski kompleks, to se pravi: "Ni-kjer lepše kot v južni Californiji." Mogoče imajo prav. Tu-di jaz se nisem nič pritoževal, ko sem se iznebil težkega pe-rija ter vrgel suknjo v kot. Nič ni lepšega kot solnčni dan, ka-kršnega kaže pratika pozno v decembru. Koraka brez sukn-je z odprtim jopičem in misliš na tiste reveže, ki zmrzujejo na severu in vzhodu. Dodaj k temu še cvetoče vrtove z naglji in drugimi rožami, ter tiste čudo-vite lepe oranžne nasade, kjer se veje šibe pod zlatim sadom — pa hoš ugotovil, da je res le-po. Samo nekaj moraš imeti, da bo tvoja sreča popolna, in to je — denar.

Tudi v tej zlati deželi, v Los Angelesu in drugod jih je na sto tisoče brez dela. Seve, raz-lika ni tako velika kot napri-mer v Chicagu, kjer vidiš pre-mražene reveže brez suknj po Madison Streetu. Ali tudi tu-kaj jih lahko spoznaš, saj so jih polne klopi v parkih. In tudi na, obrazih imajo zapisano, da spadajo v delavsko rezervno armado.

(Dalje prihodnjič.)

KNJIŽNICA KLUBA ŠT. 1 J. S. Z.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

(v upravitelstvu Proletarca)

ima na razpolago bogato zbirko knjig v slovenskem in angleškem jeziku, katere izposojuje proti mali odškodni-ni članom in nečlanom.

Urad odprt vsak dan izvemši nedelj in praznikov in ob večerih razven torka večera.

Knjižničar.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill

Tel. Lawndale 2012

A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Pravi prijatelj

V SLABIH ČASIH JE HRA-NILNA VLOGA V SIGURNI BANKI.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILLINOIS.

Wm. B. PUTZ

Cicero's { LEADING LARGEST OLDEST } Florist

Cvetlice in venci za vse slučaje.

5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.
Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,
lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gostodinjke, zahtevajo v trgo-vinah kruh iz naše pekarnice.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1 do 6. popoldne,
v torek, četrtek in petek od
1. pop. do 8. zvečer.

Tel. LAWNDAL 4872.
V FRANCES WILLARD
BOLNIŠNICI

od 9. do 10. dopoldan ob torkih,
četrtek in sobotah.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov (ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:

2657 S. LAWNDAL E AVE.,
CHICAGO, ILL.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša

posebnost.

Tel. Herminie 2221.

Adam Milkovič:

SUŽNJI KRV

ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

Vse pravice do ponatisa in Proletarca pridržuje avtor.

(Nadaljevanje.)

"Ven iz mesta, naprej!" je zamahnil hip nato Burov in se vzravnal.

Naslednji dan sta se odpeljala na deželo. Stikala sta po trgih in vaseh, a brez uspeha.

Gospa Marondini je zaman pričakovala rešilnega pisma. V njen dom je legla samota. Na steni so visele sinove gosli, mati je čisto o mraku uprla vanje pogled, potem pa tiho zaihtela.

9.

Na deželi. Večerni zvon je tiho zvonil in oznanjal, da bo legla noč na zemljo. Kakor mogočen rakvin pokrov se je poveznila in prižgala luči nad seboj.

Grobna tišina, le tuhtam zatrepeče list in zopet je kakor v grobnici prostorni in brez krajini — mir in pokoj vsem, naravi in ljudem.

Od juga je potegnil veter. Prignal je na nebo trumo plašnih, zamazanorjavih oblakov, ki so nemirno begali pod črnim pokrovom, dokler se niso združili in pogasili prižganih luči nad seboj. In potem se je od njih utrvalo, silno in močno razsvetlilo nebo in votlo skozi noč prokalelo zemljo.

Sredi udrine je šumel potok. Preko njega je vodila ozka steza dalje čez grič v bližnje mesto. Po tej stezi se je pomikalo dvoje človeških postav. Časih, kadar je zažarelo nebo, je bilo razločno videti, kako sta se silhuete plaho združili v eno telo, se skrili za grmičevjem, pa se zopet dvignili.

"Madalena," je prosil prvi, "ti veš kolik je v meni boj — daj, prisezi mi v to črno noč, da me ne zavržeš v svojem srcu nikdar in nikoli!"

Tisti hip se je odprlo nebo, krvav blisk je šinil z njega in vrgel svetlo luč preko griča. "Nikdar in nikoli," se je zaklela Madalena, nad zemljo je zabobnelo in jo streslo.

Onstran griča je stala kraj potoka samotna hiša. Mlinsko kolo je klopotalo ob njej — časih je zalajal pes nad njim. V malem oknu je pomerknila luč, zunaj je curkoma lilo z neba. Vmes so švigali bliski, in za vsakim je zagrmelo in pribijalo, da je narava močnejša od človeka.

Po viharji noči — solnčen dan. Žuželke in črvi so prilezli iz zemlje, zadovoljno rili po brozgi in se nastavliali solnčnim žarkom.

Na vasi so zapeli zvonovi, ljudje so sklepali roke k molitvi in trumoma hiteli v cerkev. Iz podstrešnega okna v mlinarjevi bajti sta pogledala Ramon in črnolasa Madalena. Koliko lepote je v naravi! Pisane rute kmetice so se smejale v solncu, nočem so bingljale dolge pipe iz ust, fantje so imeli krivčke, dekleta rože, rdeče rože sredi lic. Vmes pa je škripalo od novih čevljev in se svetlikalo od gumbov, ki so se smejali ožarjeni od solnčnih pramenov.

V vse to življenje je pritrkavalo, milo in čisto, polegalo daleč v gozdove in vabilo...

"Tolike sreče ne pomnim v življenju," se je skrivaj oklenila Madalena svojega ljubimca, ko so v cerkvi zapele ogrle. "Kako srečni so ti ljudje!"

Po maši so se kmetje postavili pod lipo, si nažgali ugasle pipe, drugi smotke in ugli-bali o tem in onem.

"Letoviščarja sta," je menil eden in pogledal v okno.

"Vohuna sta," je uganil drugi in pogledal mlinarja, ki je stal med njimi.

"Čudno, da trpiš take ljudi pod svojo streho," mu je podtaknil tretji.

"Se sitnosti si boš nakopal," je iztaknil drugi pipo.

Tedaj si je mlinar popravil klobuk in rekel: "Ako se komu ježe lasje zaradi teh dveh siromakov, naj jih nosi pokonci."

"Tak, ti ničesar ne vidiš?"

"Kaj naj bi videl?" se je zavzel mlinar, "bojzljajci ponoči vidijo pod vsakim štorom hudiča, hudobneži v vsakem človeku razbojnika."

Zdajci je prišel na stezi, ki vodi od zadnjih cerkvenih vrat stari cerkovnik Tomaž. Vedno se je držal kisle, takrat so se mu pa že vnaprej smejale oči. V pritajenih besedah je povedal, da mu je malo preje tisti gospod iz mlinarjeve bajte stisnil polno pest denarja.

"Kaj takega," je jecal, "se mi še ni zgodilo, čeprav bo kmalu štirideset let, odkar odpiram iz zapiram cerkvena vrata." Potem je stopil s krajšo nogo naprej, se ozrl in pristavil: "Govoril je tudi z gospodom!"

"Čemu neki," so stisnili radovedneži glave in umolknil.

"Tega pa ne vem," je odkimal cerkovnik. "Prisluškoval sem res, a nisem mogel ničesar ujeti. Saj veste, slova slisim."

Tisti večer je Madalena razkrila Ramonu, da bo postala mati. Njemu so se zaiskrile oči, kakaj tolikega veselja ni pričakoval v tako kratkem času.

Gostilničar Urh je bil razven župnika edini

naročnik časopisa. Imel je debelo in veliko ženo z imenom Otilija. Spoznal jo je v nekem daljnem kraju, ko je služil v francoski tujski legiji.

Otilija je nekega večera potrkala na mlinarjeve duri. V levici je držala časopis in leščerbo.

"Čuj," je posvetila mlinarju v obraz, ko je bil stopil na prag, "ali že spita?"

"Kaj pa jima hočeš?"

"Nekaj bi pokazala," je stresla z levico Otilija potiskani papir, potem pa stopila po stopnicah v podstrešje.

"Kaj pa z vami," se je prestrašil Ramon.

"Sedaj pa že vem, pri čem da smo," je dejala in pokazala s prstom na sliko v časopisu. Ramon je zapičil pogled v časopis in odskočil.

"Ali jo poznate?" se je nasmejala Otilija in pogledala v Madaleno, ki je priskočila. "Prav dobro so vas zadeli!"

"Zaboga," se je prestrašil Ramon, "Vi naju hočete izdati?"

"Kaj bi tisto!" je namrdnila gostilničarka obraz, "do sedaj vem vse samo jaz. Gospod župnik je naročen na drug list, mojega starega pa ni doma in če... ji je običajna beseda v grlu, in če bi..."

"Govorite!" je vlekel k sebi Ramon časopis.

"Nisem hudobna ženska," je pristavila Otilija, "toda..."

"Nastavite roko!" je uganil on in segel v žep.

"Oh, gospod, saj ni potreba," je molila ona desnico k njemu in izpustila časopis, ki ga ji je z levico potegnil. Madalena je odhitela k luči in uprla oči v svojo sliko. Pod njo je bilo napisano: Madalena Argoso, cirkuška plesalka, ki je pred svojim pobegom izpustila zveri in tako povzročila grozovito nesrečo, v kateri so končale številne žrtve...

Ko je Otilija zatrdila, da o vsem še nihče nič ne ve, ji je Ramon zagrozil: "Plačal sem vam, molčite, kakor grob; sicer tudi vam o svetu ne izostane! Ste razumeli?"

"Kako bi ne!" se je postavila gostilničarka na drugo nogo, "se bom že držala, dokler le pojde." Potem si je odpela bluzo, si zbasala denar v nedrje in odšepala.

"Izgubljeni smo," se je vrgel Ramon Madaleni krog vratu, "ta ženska ne bo stala pri besedi."

Molče sta strmela v časopis in težka slutnja je ležala v njunih srih. Proti polnoči pa je zopet potrkalo plaho in kratko.

"Kdo je?"

"Otilija," je rekel glas od zunaj.

Ramon je priprl vrata. "Kaj hočete?"

"Gospod," je jecala gostilničarka, "premalo ste mi dali. To bi bilo kvečjemu za tri tedne."

"Za tri tedne?"

"I seveda, gospod," je prestavila ona leščerbo, to ni majhna reč! Če samo enemu povem kar vem — vsi bodo pridrli v našo gostilno. Vsi, prav vsi, in jaz vem, prodali bi vina, žganja in vsega, kakor ne v deveti fari; tako pa moram molčati! To je res hudo, no," je pristavila, "za tri tedne bo že šlo, zanaprej pa ne vem."

"Dobro," je sklenil on, videč, da bi bila vsa pogajanja zastoj, "evo, tu imate še zanaprej. Za pol leta, ženska!" Trdo je vrgei nekaj desetakov po stari omari in ji pogledal v tolsto lice. "Vzemite in pojdite. Jutri se oglasim pri vas tudi jaz."

"Hvala, gospod, hvala," je zapela Otilija in se obrnila. Ramon je za njo zaprl vrata, rekel pa nič.

Madalena je razpela roke.

"Ne obupaj, dragec," ga je objela, "ko se rana zaceli, stopiva neoskrunjena v svet. Ti boš nadaljeval študije in zopet nama bo zasijalo solnce."

10.

Slaboumna gospi Anetta pl. Heterd ni mogla preboleti strašnega udarca usode, v katero jo je pahnil Mover. Mož, ki ga je umorila zaradi njega se je vračal iz groba noč za nočjo. Kovala je načrt za načrtom, kako bi se maščevala nad nezvestnežem, a vsak se ji je zdel ničev.

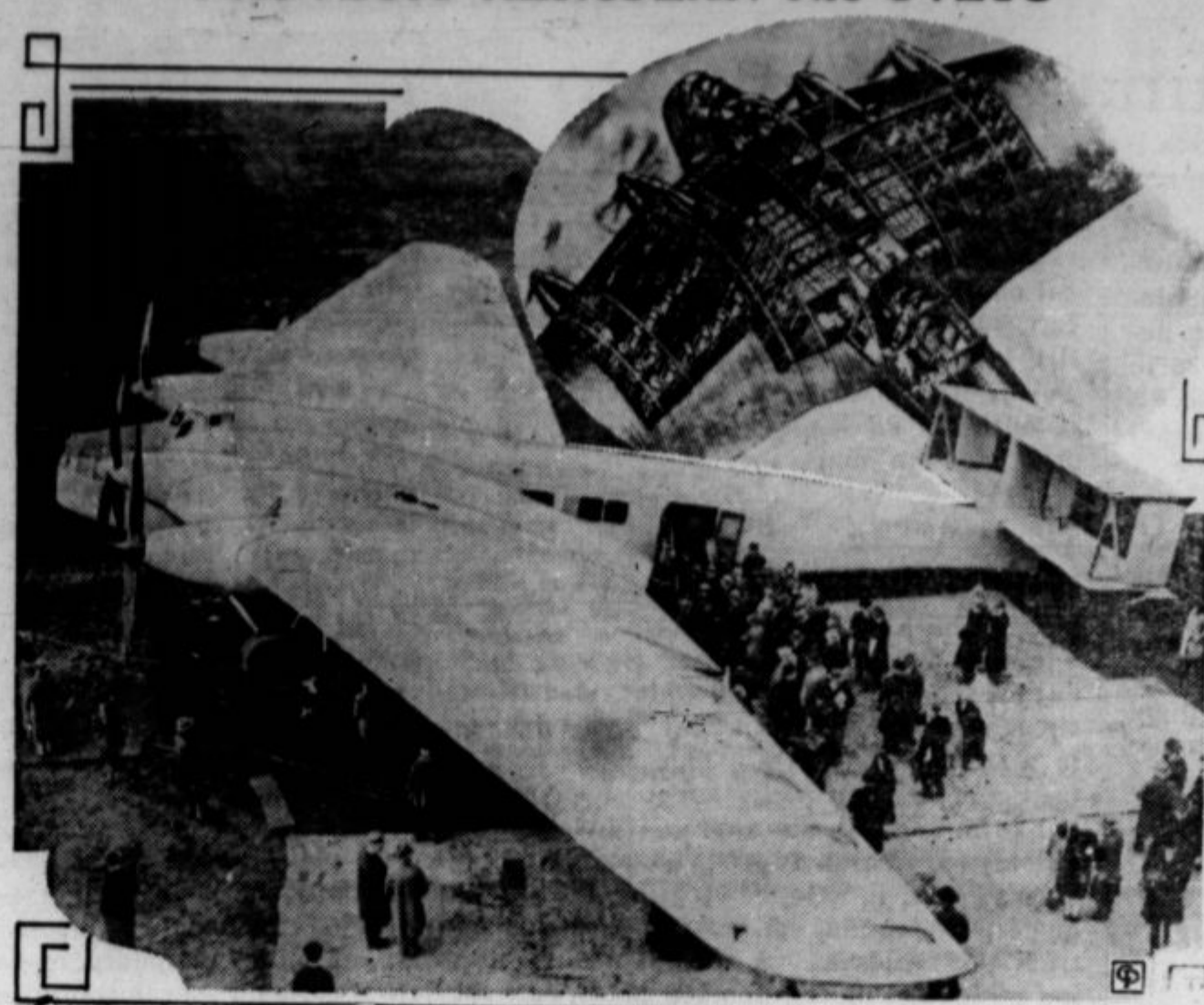
"Njega vprašam," je sklenila, "saj pride nocoj zopet, objubil mi je, da pride... Razodenem mu..."

O polnoči so se tisto noč v njeni spalnici res odprla vrata. Gospa Anetta se je dvignila iz postelje in se nasmehnila: "Bala sem se, da ostanem nocoj vso noč v grobu Coco."

Mrtvi soprog se je bližal. Obleden je bil v mrtvaško obleko, v kakršni so ga bili položili v rakev. Bila je čista, le nad levo stranjo prsi je bila krvava. Na njegovem telesu ni bilo več mesa, sam skelet je bil v tej beli halji iznad katere je štrlela lobanja z globokimi jamami pod čelom.

(Dalje prihodnjič).

NAJVEČJI AEROPLAN NA SVETU

Pogled na nemški aeroplan "G-38", ki je največji na svetu izmed letal, ki se ustavljajo na suhem. "G-38" lahko vozi zdržem a 2,000 milj. Nanj se lahko naloži 6,500 funtov tovora. S tem letalom so Nemci napravili izračno turo v razna evropska mesta. Desna slika na vrhu prikazuje notranjost aeroplana.

kako je pri nas

Milwaukee, Wis. —

Nesporazum, zmeda, napačno presojanje položaja, hinavščina in sovražstvo, to je slika razmer v naši nasebini. Kdor piše ali govori resnico, se izpostavi podlim napadom, hinavščina in zahrbtnost pa triumfirata.

Članstvo J. P. Z. S. je zadnje tedne glasovalo glede glasila na iniciativo dr. št. 1, in cenotvorni žurnal krmi svoje lahkoverne privržence z običajnim zavijanjem.

Zakaj je glavni odbor odklonil glasilu, oziroma, zakaj ga je odpovedal? Staut ni hotel podpisati na konvenciji sprejete in potrjene pogodbe, katero je ustmeno tudi sam sprejel in to javno, pred vsemi delegati. Sedaj laže, da mu je glavni odbor predložil drugačno pogodbo.

Resnica je, da S. zato ni sprejel pogodbe, ko se je šlo za obnovev glasila, ker so v pogovih dve točki, ki cenetu ne ugajata. V dveh teh točkah se zahteva: 1. Da ima glavni odbor moč in pravico, preklicati pogodbo in najeti drugo glasilu, ako urednik ne vrši svoje dolžnosti, torej ako ne izpolnjuje v pogodbi določenih točk. 2. Pogodba določa, da mora glasilu pisati v smislu sprejetih resolucij in načelne izjave. Med sprejetimi resolucijami pa je ena, ki je bila na zadnji konvenciji na predlog Spartaka ponovno potrjena, ki pa cenetu ne ugaja in ki tvori glavno odpornost. Ta resolucija govori, da J. P. Z. S. PRIZNAVA SOCIALISTIČNA NAČELA IN POTREBO RAZREDNEGA BOJA. Zbrisite in pozabite to resolucijo — to je povedel g. ceneta. — In nadalje — glavne-nu odboru ne sme biti dovoljeno spreminjati glasilu po lastni volji — ceneta hoče biti diktator politike, oziroma političnih smeri v J. P. Z. S. v kateri po njegovih izjavah — NE SME BITI POLITIKE — seveda, razen C. K. politike (kakor je pisal Spartak).

Cene zavija resnico glede glasovanja o glasilu. V predzadnji izdaji listača s 300 naročniki piše o glasovanju, ki je pokazalo, da je članstvo za njega." Vpije o 600 glasovih, oddanih za njegov list, napada podlo in zahrbtno glavni odbor, ki menda nima dovolj energije, da bi se branil, podkava nepravilnosti v štetju in aujska članstvo, kot običajno.

Ne pove pa resnice in sicer, da se več ko 1,100 članov ni udeležilo glasovanja, ker so pač vedeli, da je to v tem slučaju najpametnejši način, da izvrže inicijativo. Glasom pravil se mora udeležiti najmanj štirideset odstotkov članstva glasovanja, da je predlog, ako ima večino, veljaven. Cene je pri-

čakoval s predlogom, ki je bil na glasovanju, veliko zmago. In res pravi, da je zmagal. Ne pove pa, da če bi res imel večino članstva na svoji strani, bi glasovi zanj tvorili vsekakor veliko večje število, oziroma nad polovico članov in članic JPZS.

V prvi letošnji izdaji je ceneta priobčil bombastično novoletno voščilo in izrazil željo, da naj v tem letu zavlada v nasebini složnost in sporazum, toda obenem nadaljuje s svojim zastupljivalnim delom. To pomeni, da želi ceneta mir in "sporazum v nasebini" šele kadar se mu bodo vsi brezpogojno vrgli pred noge.

Nekaj tednov poprej je bil priobčen v listu članek, v katerem se je apeliralo na nasebino, oziroma na rojake, naj podpirajo domače trgovce in podjetnike. Opisovalo se je koristi take medsebojne pomoči za nasebino in poedince, kar se je glasilu kakor lepo in bi bilo lepo, če bi ne bilo tako hinavsko. Kakor pa se to izpolnjuje baš od strani cenetovih privržencev pa naj pove sledeče: Neki Američan, ki je po leg tega še znan kot velik nasprotnik naše delavske stranke, posebno pa socialistične administracije in bivši kandidat nestranskih strankarjev, je vzel v službo Slovenca, ki ima nekaj izkušenj v pogrebniškem poklicu. Cene je z bombastičnimi proglaš naznanil "novega slovenskega pogrebnišča" in uko žensko društvo, ki je popolnoma pod cenetovo kontrolo je celo sklenilo na svoji redni seji, "DA SE NE SME NOBENT DRUŠTVENE ČLANICE POKOPATI pod vodstvom Ermenca, ki je v resnici edini jugoslovanski pogrebnik v Milwaukee in okolici. Novi "slovenski" pogrebnik je torej vreden podpore, dasiravno gre 90% od vsote za pogreb v žep neslovenca, ki je lastnik dotičnega pogrebnega zavoda. To je resnica te žalostne godlje, s katero se sramote po cenetu zapeljane žrtve.

Nisem nikak osebni prijatelj pogrebnišča Ermenca in tudi ne nasprotnik v tujem pogrebniškem zavodu zaposlenega J. J.: pišem to zgolj iz resničnosti, da pokažem, kako deluje ceneta za po njemu opevani in vedno na novo oblateni in opljuvani sporazum.

Ako hočeš biti pri nas dober dečko, bodi hinavski, hvali gotove duševne ničle, prilizuj se na desno in levo, kvasi o narodu in o kulturi, ter lepo pljuvaj na vse, kar je lepega in plemenitega, pa boš hvaljen v "našem" listu.

Spartak je pisal resnico, pa so ga opljuvali. Ker je razkrinkal nesmiselnost in nepo-

memnost slovenske ohceti, so ga zmerjali; jezijo se ker je povedal, da so se udeleženci blamirali, ne jezijo se na one sebične koristovalce, kateri so dotično komedijo uprizorili in jih lepo potegnili za nos. Ne, oni so O. K., toda gorje tistemu, ki jih opomni na blamažo.

Ne piši in ne govori proti slovenskemu domu! Ne povej glede te zadeve resnice, temveč govori samo to, kar ti kričajo narekujejo. Spartak je pisal in svaril, pripovedoval je o gospodarskem polomu že pred letom dni in opominjal k previdnosti, toda za njegove resnične besede in dobre nasvete so ga pikali kakor sršeni vsi tisti, ki tako radi paradirajo z narodničnimi zastavami in v narodnih nošah.

Napadli so kot pobalini umetnika Toneta Sublja, češ, tudi on se je "našemil" v narodno nošo! Niti toliko poštenosti ali pa razuma nimajo, da bi znali zločevati cirkus od umetnosti! Ako nastopi umetnik Subelj v operi Tanheuser v vlogi romarja, v romarski obleki, je pri njih ravno isto, kakor če si ceneta obesi škapulir in roma na Holy Hill. "Kulturni" so, pa blatiijo naše umetnike! Da, tudi Cankarja bi križali!

Spartak je pisal glede plače tajnika Slov. doma, pa je bil ožen v strelhi. Nikomur ni menda prišlo na um, kakor smešno je bilo tisto početje z domovim denarjem. Medtem ko tačajo tajniku Slov. doma v Clevelandu, kateri vrši obenem menda tudi nekaj hišnikovega dela, 1200 dol. na leto, je tu-tušnja organizacija, ki nima ničesar razen zadolžene lote, plačala isto plačo svojemu tajniku, poleg tega pa še komišen za prodane delnice. Za uro dela na dan 35 dol. na mesec — od izvršenega dela, to je, od prodanih delnic pa še posebej. Pa se jezijo na človeka, ki jih opozori na tako nesmiselnost, namesto, da bi opomni upoštevali in priznali zmoto.

Tukajšnji farani slov. cerkve so kupili staro, menda škandilnavsko cerkev, za malenkostno vsoto. Imeli bodo lep dom, le po cerkev in izbornu zbirališče. Vrednost posestva se bo nedvomno dvignila v par letih, toda ko je prišla ponudba pred sejo Slov. doma, se je na predlog nekega "brihtnega" člana stvar brez razprave ovrglo. Niti toliko niso bili tolerantni, da bi o zadevi razpravljali. Katoličani ne kričijo toliko o narodnosti, pa so napravili dobro kupčijo in jim dajem priznanje, dasiravno bi jim rad obenem dopovedal, da kujejo sami sebi verve duševne in telesne sužnosti.

Tako je pri nas. Govori se o sporazumu, toda baš tisti de-

lajo na vse načine, da se sporširi in jača. Na glavni odbor J. P. Z. S. prihajajo resolucije, ena za drugo, resolucije in iniciative. Potom iniciativ si hoče cenetova tolpa prikojiti nova pravila tako, da bodo njej ugajala in služila njeni razdialni taktiki. Med članstvom izginja staro zaupanje in je deloma že uničeno. Položaj postaja silno žalosten. Medtem pa se množijo v organizaciji smrti slučajji, beda narašča, boleznit tudi in tako gremo rakovo pot. Hinavci pa kričijo o sporazumu. In glavni odbor molči...

Na sejah društev, kjer imene razširjen svoj vpliv, vidiš skoro samo njegove pripadnike — oni diktirajo, ostalo članstvo pa stoji ob strani — polastila se ga je malosrčnost; nikdo pa menda nima poguma, da bi spregovoril in odločno nastopil. Tako se čimdalje bolj pogrezujemo v cenetovo blato. In v teh društvih so sprejeti vsi taki predlogi, ki so naperjeni proti aktivnostim, ustanovam in akcijam zavednega delavstva. Ta društva se je odbilo od Prosvetne matice, preprečilo se je naročbo Družinskega koledarja ter majniške izdaje Proletarca in deluje se tudi na vse druge načine proti "čikaškim socialistom", ki nimajo cenetove diplome.

Poglejmo enkrat cenetov žurnal. Se nikdar ni med ameriški Slovenci, kolikor je meni znano, izhajal list, ki bi bil tako prazen in brezpomemben, kakor je ta, v katerem se postavlja kužek. Za velika vprašanja, ki tarejo delavstvo, se ne briga. Priobčuje največ "trash" in osebne napade. Pa se najde vseeno 600 članov nekaj tako ponosne Zveze Slova, ki glasujejo za list, kateri se iz njih samo norčuje in ki že dve leti zastuplja naše nasebine. Pritožujejo se nad slabimi razmerami, preklinjajo kapitalizem, medtem pa se branijo delavske izobrazbe. Namesto, da se bi družili z onimi, ki jim govore resnico in jim podajo bratsko roko, se rajši oklepajo zavajalcev, kateri jih opajajo s strupom.

To sem napisal, ker se mi vsa ta podla gonja že do skrajnosti gnusi. Trideset let sem v tej nasebini, toda še nikdar nisem doživel tako žalostnih razmer. Svojega imena ne podpisem, ker se nečem izpostavljati napadom cenetove jeze, in ker za zdaj še nečem, da bi me njegovi privrženci osebno nadlegovali. Živim rad v miru in občujem z ljudmi, kateri so zdravega razuma in poštenj.

Star naseljenec.

John Metelko, O. D.

Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerna. Postrežba točna.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnino zani sprejema "Proletarec".

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

VLADNA "BUTLEGARIJA" PAST ZA "GREŠNIKE"

V Indianapolis, Ind., je vladna s svojimi tajnimi agencijami prohihijskega oddelka imela v poslopiju, ki je tu na gornji sliki, krčmo, v kateri so vladni ljudje v vlogah "bartenderjev" izvajali past "prave" butlegarije, policaje in druge ljudi, da so jih potem, ko so imeli zadosti evide, aretirali. Tako početje amatrsko tudi mnogi suhači za nedostojno in nevredno ameriške vlade. Nastavljanje pasti na ta način se jim zdi poniževalno ter zelo slabo sredstvo za popu-

lariziranje prohibicije. To ni edini slučaj te vrste. Podobne pasti nastavljajo "suhači" baričji v hotelih, na razstavah in kjerkoli jim ugaja. Za to "delo" dobe plačo in ob enem pijejo dobro pijačo. Prohibicija je polna muh. Hooverjeva komisija, ki je imela nalogo raziskovati vzroke, čemu suhaška postava še ni napravila suše priznava, da se mnogi agentje prohibicijskega departamenta poslužujejo odbijajočih metod, kakor je npr. gornja.

Jugoslovanska socialistična zveza

PRIDRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: Jugoslav Federation, S. P.
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva Socialistične Stranke:

Morris Hillquit, New York, N. Y., predsednik; Daniel W. Hoan, Wisconsin; James O'Neal, New York; Alfred Baker Lewis, Massachusetts; Lilith Wilson, Pennsylvania; Jasper McLevy, Connecticut; James H. Maurer, Pennsylvania; Meta Berger, Wisconsin; Jos. W. Sharts, Ohio. — Eksekutivni tajnik Clarence O. Senior.

Glavni urad: 2653 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:

Tajnik: Charles Pogorelec, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Eksekutiva J. S. Z.:

Frank Alesh, Peter Kokotovich, Geo Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Ovešnik, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.

Prosvetni Odbor J. S. Z.:

Aston Garden, Ivan Molek, John Rak, Chas. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Frank Margolle, Angeline Zaitz, Frank Udovich.

"Proletarec"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Vinko Ločnikar, Donald J. Lotrich, Aston Garden, nadzorni odbor.

Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

Št. 1, CHICAGO. — Tajnik-blagajnik Peter Bernik, 2453 S. Central Pk. Ave. Organizator Frank Zaitz. Zapisnikar Vinko Ločnikar. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v dvorani SNPJ.

Št. 3, OGLESBY, ILL. — Tajnik-

blagajnik John Pohar, Box 63. Organizator John Hotko. Zapisnikarica Christina Nadviešnik. Seja vsako 3. ned. v mes. ob 7. zvečer, pri Fr. Dušaku.

Št. 20, CHICAGO. — Tajnik-

blagajnik George Maslach, 837 Fullerton Ave., organizator Sava Bojanovich, zapisnikar Geo Maslach. Zboruje zadnjo soboto v mes. zvečer v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.

Št. 24, CHICAGO, ILL. — Tajnik-

blagajnik Peter Banich R. 1. Organizator Math Voglich. Zapisnikar Joseph Novak.

Št. 45, WAUKEGAN. — Tajnica-

blagajnica Anna Mahnick, 624 Helmholtz Ave. Organizator Martin Judnich. Zapisnikar Rudolph Skala. Zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu.

Št. 47, SPRINGFIELD. — Tajnik

Joseph Ovea 1841 S. 15th St. Organizator Anton Per; zapisnikar Julia Krmelj. Seja vsako 4. nedeljo v m. ob 3. pop. v Slov. nar. domu.

Št. 50, VIRDEN. — Tajnik Frank

Stempihar, R. F. D. 41, Box W.

Št. 224, PULLMAN. — Tajnik P.

Vahovnik, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill.

INDIANA

Št. 41, CANTON. — Tajnik Ignac Spendal, Box 340. Organizator Paol Oblak, zapisnikar John Skof. Seja zadnjo nedeljo v mesecu.

KANSAS

Št. 21, ARMA. — Tajnik-blagajnik Anton Sular, Box 27. Zapisnikar Martin Gorenc. Organizatorji: Arma, Anton Sular; Franklin, Louis Markovich; Breezy Hill, Math Uelpič; Gross, John Kustelj; Cockerill, Joseph Pillich. Redne seje se vrše vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Moose Hall, Arma.

MICHIGAN

Št. 114, DETROIT. — Tajnik-blagajnik Peter Kisovc, 8995 Sherwood Ave. Organizator Peter Benedict. Zapisnikar Franjo Kihovski. Seja vsako tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer na 116 W. 6 Mile Rd.

Št. 115, DETROIT. — Tajnik-blagajnik Frank Cesen, 6326 Floyd St. Organizator Jos. Anžiček, Ant. Anžiček in Frank Klančnik ml. Zapisnikar Anton Steffler. Zboruje vsako drugo nedeljo dopoldne v Slov. del. domu, 437 Artillery Ave.

OHIO

Št. 2, GLENCOE. — Tajnica Albin Kavanja, Box 66. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. nar. domu.

Št. 9, POWER POINT. — Tajnik Jacob Bergant, R. D. 2, Box 19, Lisbon, O.

Št. 11, BRIDGEPORT. — Tajnik Jos. Snay, R. F. D. 2, Box 7. Zapisnikar Tony Kravanja. Organizatorji Frank Matko, Louis Gorenc in Frank Blatnik. Seja vsako 3. ned. v mes. v društveni dvorani.

Št. 25, POWHATAN POINT, O. — Tajnik-blagajnik John Merzel, Box 344. Organizatorja Frank Šabec in John Krall. Zapisnikar John Kastrevc. Seja 1. ned. v mes. ob 10. dop. v društveni dvorani.

Št. 27, CLEVELAND. — Tajnik-blagajnik Joseph A. Siskovich, 1009 E. 74th St. Organizator Louis Zorko. Zapisnikar August Komar. Seja vsaki prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 pop. v Slov. nar. domu.

Št. 28, NEWBURGH. — Tajnik-blagajnik Anton Železnik ml. 8818 St. Catherine Ave. Frank Škočaj organizator. Zapisnikar Joseph Lever. Seja prvo sredo v mes. v Slov. del. dvorani na Prince Ave., ob 7. zvečer.

Št. 49, COLLINWOOD. — Tajnik-blagajnik Louis Zgonik, 723 E. 160th St. Zapisnikar Vincent Zgonik. Organizator Frank Barbich. Seja vsako 1. ned. v mesecu v Slov. del. domu.

Št. 95, PINEY FORK. — Tajnik Victor Omeitz, Box 246. Organizator John Crnjavich, zapisnikar Nace Ziemberger.

Št. 222, GIRARD. — Tajnik John Kosin, 1006 State St., Louis. Blatnik, blagajnik: ovrzan. John Tanecik, zapisnikar Anton Dobrovolc. Seja vsako 2. ned. v mesecu ob 10. dop. v Slov. domu.

Št. 232, BARBERTON. — Tajnik-blagajnik John Jankovich, 464-4th St., N. W. Organizator John Jankovich, za Kermore Jos. Jereb. Zapisnikar Lovrenc Frank. Seja vsako 2. ned. v mesecu ob 10. dop. v dvorani dr. "Domovina" na 14. St.

PENNSYLVANIA

Št. 5, FRANKLIN-CONEMAUGH. — Tajnik Adolph Krašna, Box 33, Park Hill. Zapisnikarica Mary Zabirc. Organizatorji za Parkhill: Frank Podboy; za Franklin-Conemaugh: Frank Jančar in Albina Mrak; za Bon Air: Ignac Groznik; za Moxham: Stefanija Zalar in Anton Ukmar; za Gabria City: Ilija Bubalo. Seja vsako 3. nedeljo v mes. ob 2. pop. v Slov. izob. domu v Franklinu.

Št. 10, FOREST CITY. — Tajnica Jennie Zaitz, Box 924.

Št. 13, SYGAN. — Tajnik Frank Ursitz, Jr., Box 548, Morgan, Pa. Blagajnik Lawrence Kavčič. Zapisnikar Frank Pustovrh. Organizatorji: za Sygan John Kvačich, za Cuddy, John Jenko. Zboruje tretjo nedeljo v mesecu v dvorani dr. št. 6, SNPJ, ob 10. dop.

Št. 17, GRAYS LANDING. — Tajnik Tony Zupančič, box 861, Point Marion, Pa.

Št. 19, BURGETTSTOWN. — Tajnik Anton Jeram, Box 12.

Št. 31, IMPERIAL. — Tajnik-blagajnik Frank Augustin, Box 303. Zapisnikarica Alojzija Perper. Organizatorji: Frank Perper, Margaret Jamnik in John Godeša. Seja 4. nedeljo v mes. ob 2. pop.

Št. 32, WEST NEWTON. — Tajnik Jos. Jovan, R. F. D. 2, Box 108.

Št. 69, HERMINIE. — Tajnik Anton Zornik, Box 202.

Št. 118, CANONSBURG. — Tajnik-blagajnik Louis Bartol, Box 195, Strabane; organizatorji John Terčelj, in M. Tekavec. Zapisnikar John Koklich. Seja vsako 1. nedeljo v mes. ob 10. pop. v dvorani druš. SNPJ.

Št. 131, PITTSBURG. — Tajnik-blagajnik Anton Chater, 5601 Duncan St. Organizator in zapisnikar John Ban. Zboruje vsako drugo nedeljo ob 4. pop. v Slov. domu.

Št. 175, MOON RUN. — Tajnik Jack Tomec, R. D. 10, Box 191, Crafton, Pa. Seja vsako drugo ned. v mes. ob 3. pop. v dvorani S. p. društva.

Št. 178, LATROBE. — Tajnica Mary Fradel, 1004 Alexandria St.

Št. 184, LAWRENCE. — Tajnik Louis Britz, Box 34.

WISCONSIN

Št. 37, MILWAUKEE. — Tajnik-blagajnik Frank Perko, 831 W. National Ave. Organizatorja L. Alper in K. Podjavorek. Zapisnikar Joseph Ule. Seja vsaki drugi četrtek v mesecu.

Št. 180, WEST ALLIS. — Tajnik-blagajnik Anton Demahar, 822-86th Ave. Zapisnikar John Zupan. Organizator Joseph Radel, st. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. dop. v Kraljevi dvorani.

Št. 235, SHEBOYGAN. — Tajnik-blagajnik Chas. Chuck, 1310 So. 7th Street. Zapisnikar Anton Simenc. Organizator John Resnik. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dop. v Fludernikovi dvorani.

WYOMING

Št. 15, SUBLET. — Tajnik in organizator John H. Krzianik, Box 165; zapisnikar Fr. Krusich.

CLANI AT LARGE
X. Y. Z. (2).

John Petrich, Youngstown, O. Frank Klun, Chisholm, Minn. Frank Kovach, Nanticoke, Pa. N. Y.

George Smrekar, W. Alliquipa, Pa. Bartol Yerant, W. Alliquipa, Pa. Anton Blasch, Fontana, Calif. Henrik Pečarič, Kravn, Pa. Fr. in Cecilija Lipar, Steward, N. Y. K. in Mary Erznoknik, Red Lodge, Mont.

Paul Chernik, Toronto, O. Max Martz, Buhl, Minn.

KONFERENCA J. S. Z.
Št. 1, ZAPADNA PENNSYLVANIA. — Tajnik Jacob Ambrozich, Box 286, Moon Run, Pa. Organizatorji: John Terčelj in Geo. Smrekar. Pub. odesk: Frank Wirant (Sygan); Frank Samsa, Canonsburg.

Št. 2, OHIO. — Tajnik Louis Zorko 1118 E. 66th St., Cleveland, O.

Organizatorji Karl Trinajstič, Jos. Lever in Anton Jankovich.

Št. 4, severni ILLINOIS in WISCONSIN. — Tajnik Anton Garden, 2453 S. Central Park Ave., Chicago, Ill. Organizatorji: Za Sheboygan John Suppanschik; Milwaukee, Tony Kamnikar; West Allis, Mrs. Mary Somrak; Waukegan, Vinko Pink; Chicago, Donald J. Lotrich.

Št. 5, vzhodni OHIO in WEST VIRGINIA. — Tajnik Joseph Snay, R. F. D. 1 Box 7, Bridgeport, O. Organizatorji: Mary Pirc, Glencoe; Louis Gorenc, Bridgeport; Nace Ziemberger, Piney Fork.

Tajnike klubov ter Konferenc prosimo, da naj nam vse spremembe v odborih in naslovih točno sporoče, da bo imenik vedno popoln.

Dr. Andrew Furlan
ZOZOZDRAVNIK
vokal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer. Tel. Crawford 2893. Tel. na domu Rockwell 2816.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.

1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by
appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

Vrha Jugoslovanska
Restauracija
DOMAČA KUHNJA
Otto and Jerry
Miškovsky,
lastnika.

4047 W. 26th Street
Se priporoča Slovincem v poset

VINKO ARBANAS
1320 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefon Canal 4340.
SLOVENSKO-HRVATSKA
TRGOVINA CVETLIC.
Sveže cvetlice za ples, svadbe,
pogrebe itd.

KNJIGE

Knjigarna Proletarca ima v zalogi dela slovenskih pisateljev in drugih avtorjev v slovenskih prevodih. Cenik knjig izide v tem listu od časa do časa. Ako ga nimate pri rokah, nam sporočite.

Knjige Cankarjeve družbe se dobe v naši knjigarni štiri knjige \$1.10 s poštnino vred.

Ako še nimate Ameriškega družinskega koledarja letnik 1931, ne odlašajte z naročilom. — Stane vezan v platno \$1, za stari kraj \$1.12.

V knjigah je vse znanje sveta

Naslov za naročila:

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

DIVIDENDE
vsake 3 mesece
skozi 41 let

Sedaj, in samo za omejeni čas, se vam nudi prilika, da kupite

Commonwealth Edison Company
Capital Stock

po načinu lahkega mesečnega odplačevanja

Kakor hitro dogotovite plačevanje na delnico, boste postali eden izmed 38,000 delnih lastnikov te mogočne družbe, katere oskrbuje razsvetljavo in električno silo za domove in industrijo mesta Chicago.

Skozi enainštirideset let, brez prestanka, raznašajo pismonoše naše dividendne čke, delničarjem vsake tri mesece. To je jasek dokaz varnosti in dobičkanosti te vrste investicije.

Izpolnite in pošljite nam kupon in prejeli boste popolne informacije našega mesečnega hranilnega načrta.

UTILITY SECURITIES COMPANY

230 SOUTH LA SALLE STREET, CHICAGO

Utility Securities Company
230 South La Salle Street, Chicago

Gospodje: Prosim pošljite mi brez kakih obveznosti zame navodila, kako lahko kupim Commonwealth Edison Company Capital Stock po načrtu mesečnega odplačevanja.

Ime

Naslov

AN IMPROVEMENT

The year 1930 has, at least in one respect, been an improvement on the preceding year. As against 22,999 bank failures in 1929, we have had 26,355 failures in the year 1930. Not only did we have more failures this year but they have been better and bigger ones. The total liabilities of banks that failed in 1929 was 483 million 250 thousand 193 dollars. The corresponding figure for 1930 was 668 millions 283 thousand 842 dollars. Of themselves the figures are not especially impressive. The liabilities of failing banks in 1921-1922 were not much below the figures of 1929-1930. The actual significance of these failures will be shown when it becomes known, if ever, how much was actually lost by depositors and stockholders of these banking enterprises. All the newspaper talk by authorities, government officials and banking eminencies about drastic reforms in our banking laws, will lead no further than similar wisdom that was lavishly poured on the population through the newspapers in 1921-1922. As long as the banking business will remain a privately owned and a privately controlled enterprise, it will be subject to the same laws of racketeering, and of making the public pay for what it doesn't get, as obtains in all other privately owned and privately operated business enterprises. If you don't like this way of doing things, you may derive a measure of comfort from calling it capitalism and thinking that it is a rotten way. But you won't change things unless you do something about it.—The Advance.

NEGRO SERVITUDE

It is the irony of history that Liberia, founded as a refuge for fugitive and emancipated slaves, should become notorious for enforced labor and slavery. Even the name of the country is a symbol for that liberty which was to come to those who had endured bondage. On the other hand it should not be forgotten that slavery and the slave trade with Africa was fostered by the Christian powers with the early rise of capitalism. The natives had been accustomed to slavery and native owners had engaged in the slave traffic but it was not till the rise of commercial and mercantile capitalism that it assumed the horrors depicted by the historians. Incidentally, for the Negro in the United States and elsewhere this scandal enforces certain truths which he cannot afford to ignore. Racial and national solidarity in politics leads to illusion and thwarted hopes. In Liberia Negroes there are enslaved Negroes. The conflict of interests within the race is evident. If white soldiers were exclusive masters then racial solidarity would be intelligent and necessary and all Negroes would be in the exploited class.

But it is otherwise when Negroes are in both the exploiting and the exploited classes as in Liberia, where slavery exists, and in the United States, where capitalism rules. In the latter case the Negro worker's welfare is bound up with that of the white worker. His interest is no more bound up with the interest of the Negro owner of capital than the white worker's interest is bound up with the interest of the white owner of capital.

It is often difficult for Negro workers to understand this because of their long subjection to servitude and the continuance in this country of color prejudice. More of them are coming to see it and as class consciousness emerges they will find their way into the Socialist Party.—The New Leader.

QUOTATION FROM EINSTEIN

"This subject brings me to that vilest offspring of the herd mind—the odious militia. The man who enjoys marching in line and file to the strains of music falls below my contempt; he received his great brain by mistake—the spinal cord would have been amply sufficient. This heroism at command, this senseless violence, this accursed bombard of patriotism—how intensely I despise them! War is low and despicable, and I had rather be smitten to shreds than participate in such doings.

"Such a stain on humanity should be erased without delay. I think well enough of human nature to believe that it would have been wiped out long ago had not the common sense of nations been systematically corrupted through school and press for business and political reasons."

Mrs. Nouveau-Riche: "He's getting on so well at school; he learns French and algebra. Now, Ronnie, say 'How d'ye do' to the lady in algebra."—Exchange.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Club No. 1 JSF of Chicago finally organized within itself an English speaking sub-branch. Eleven new members joined the night it was organized. Comrades Chas. Pogorelec and Frank Zaitz gave short talks and stressed the need of Youth to organize themselves within the Socialist Party and only thru organized efforts can we abolish the misery and suffering of the working class. Comrade Sol Marks a Ypsel, was also present. He likewise made a good speech and extended an invitation that we send representatives to the Chicago YPSL committee meetings. The officers elected are: John Rak, secretary, Catherine Beuk, recording secretary and a committee of four for program and agitation purposes. Their names are: Sophie Vrecek, Vera Malovar, John Kopach and Frank Buric. Our regular monthly meetings will be held every second Thursday of the month in the east room of the SNPJ Hall.

"Hans Von Smash" is the title of a one act English comedy that will be produced by the sub-branch of club No. 1, February 22, at the SNPJ Hall. In addition to this there will be speakers, several musical numbers, singing and other entertainment which you will enjoy. Singing chorus "Sava" will also make a appearance and sing a few numbers. At present this chorus consists of about 35 singers and are rehearsing for this occasion. Secure your tickets in advance for the price of 50c from any member of the club or at the office of Proletarec. Admission at the door will be 75c. Dancing will follow the program.

A conference of Yugoslav Socialist branches and lodges of its Educational Bureau in Western Pennsylvania will be held Sunday February 22, at the Slovene Home in Pittsburgh. All branches and lodges are requested to send delegates as it is important that they be represented.

In the sub diggers column we have already listed Arton Jankovich of Cleveland, O., with 31 renewals Joseph Snoy of Bridgeport, O., who has just recently visited McDonald and Bridgeville, Pa., sent in 11 new and 19 renewals. From Milwaukee, Wis., Jacob Rozic is credited with 7 and various others whose names will appear in the report when issued. For Chicago John R. Spohrer, John Turk and John Rak will solicit subscription to the Proletarec.

"Around the World with Socialism"

Clarence Senior, National Secretary of the Socialist Party, will speak in Chicago for the Socialist Open Forum, 2653 Washington Blvd. His subject will be "Around the World with Socialism". He will discuss the activities of the Socialist Movement abroad.

The meeting will be held on Wednesday, Feb. 4 at 8:15 P. M. Admission is free to all.

The speaker is especially qualified to handle his subject as he spent a year abroad observing and studying socialist achievements in Europe and elsewhere. He maintains constant communication with the Socialist Leaders of the world. His talk will be timely, and vividly told. From him you will learn how Vienna furnishes beautiful homes to workers. How Germany protects her unemployed from disease and war. How the Socialists occupy a powerful political position throughout Europe.

Questions and discussion from the floor follows the lecture. The Forum is under the auspices of the 6th Congressional District Branch of Cook County Socialist Party.

M. Halushka, Sec'y.

Walks in Life

Patient: "Well, doc, you sure kept your promise when you said you'd have me walking again in a month."

The Doctor (glowingly): "Well, well, that's fine."

Patient: "Yes, I had to sell my car when I got your bill."

Comfort to the Last

Executioner (to condemned man in chair): "Is there anything you want before I turn the juice on?"
Condemned: "Yeah, loosen the laces on my left shoe; my corns are aching!"

Explains Their Success

Emanuel Switkes, newly elected national director of the Young Peoples' Socialist League has just moved his headquarters to Reading. His story of his first Sunday morning in Reading should prove inspiring to Socialists in all parts of the country as follows:

"The Reading Socialists have begun their campaign for the re-election of their Mayor, Comptroller and two Councilmen. A new leaflet, called the 'Pioneer' will be placed in the homes of the Reading workers every month or more often if finances permit.

"On Sunday, December 20th, the Reading Socialists 'Flying Squadron' composed of about 100 active, reliable comrades made their first literature distribution since the campaign, when Washington troops and Lilith Wilson were elected to the legislature. 43,000 homes were covered, 26,000 in the city of Reading and 17,000 in 35 of the large surrounding towns.

"During the week, Ralph Bigony, the party organizer, visited the party branches and spread the word to his Socialist army that a distribution of literature will be held on Sunday. Each captain of a Ward or an Assembly district then got his precinct or election district captains on the job and they in turn got their men to cover their particular streets. Comrades having automobiles were assigned to cover one or two neighboring towns.

"On Friday, prior to the distribution, as the leaflet came off the press of the Peoples Printing Company, (which is owned by the Reading Socialists) Organizer Bigony took the bundles to the homes of the various members of the 'Flying Squadron'. The bundles for the gaudy territory were taken to the Labor Lyceum.

"On Sunday morning beginning at five o'clock the squads went from house to house, placing a leaflet underneath each door, or mail box or milk bottle or inside of the newspapers. It is interesting to note that the Socialists of Reading, whether they be City Officials or mere rank and filers, consider it an honor to participate in spreading this form of propaganda. In the group that I was assigned to for instance, which covered Sinking Springs and Wernersville was a school director, a Councilman and the manager of the Labor Advocate. To a Socialist from out-of-town the work of the Reading comrades is certainly an inspiration."

Norman Thomas to speak in Chicago

Norman Thomas is to speak at the Sunday afternoon forum Adelphi Theatre, February 22nd. All tickets sold within the membership of the Socialist party will be credited to the national office. Comrades in Chicago wishing to hear Comrade Thomas are urgently requested to buy their tickets through the national office or at the office of the Proletarec.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Our guests that filled CSPA Hall last Sunday received full value for the time and money spent. The three act comedy, undoubtedly one of the most inviting to laughter, gave the audience what it sought. Pleasure and laughter. Mixed between and after the three laughing episodes, were tones of seriousness brought us by the violin strains of young Walter Zlogar and the melodious voice of Svetozar Banovec. The program was unusually long but the folks were attentive throughout. Club No. 1 JSF has begun the New Year in the same manner that it has had the old good bye, with an acclamation of worthy performances. The fine attendances at Savas concert, and now for last Sunday's program bids us to say that the Yugoslav workers are opposed to the hostility of the reactionaries who even change dates to thwart our attendance. We were pleased to see so many of our Serbian and Croatian comrades with us.

Should we be idealistic or realistic? In the debate of last Friday, following the regular monthly meeting of club No. 1 JSF, this point was clearly brought to the front. The subject matter was really "Policies of the British Labor Party", but it was quite evident that the aforementioned question predominated. Ivan Jolek contended that the British Labor Party has done as much as could be expected under the conditions, and while Joseph Oven did not attempt to deny that the party has done its best he flayed MacDonald's cabinet for continuing to keep the Labor Party program only on paper. Rather give up than pick chestnuts out of the fire for the King, said Jolek, though not so, important drew many fiery remarks. Russia and Vienna were used as references. This subject will be concluded after the next club meeting. A goodly number were present. Our club now has its English sub-club for the young folks and it is hoped that the young folks will gather many into their fold. They are already at work preparing for their variety program on Sunday Feb. 22, 1931 at the SNPJ Hall.

Hope is the tonic of inspiration. We hope that some day this world of ours will become a better place in which to live. We hope that these hard times go away. That better times come. We hope that there will be no more war; that our teams would win. It's all hope. When a man approaches you with the phrase that he has no hope in the future then he contradicts nature. And when that man is supposed to be a scholar, than one naturally wonders what his new creed is like. And then when you follow his activities you no longer wonder why he has no hope for the future. Constructionists alternate.

The annual meeting of the directors and stockholders of the Yugoslav Workmens Publishing Co. will be held Friday evening at the offices of Proletarec.

Another case of swindling was covered in our city. One wealthy person has been blamed for swindling \$50,000.00 from another well to do person. The swindler is a prominent public official and the supposed to be swindled party has held the Internal Revenue Post for the Chicago district. But this unfavorable comment has caused the revenue collector to resign and now the scandal is making its rounds and investigation are in order. Perhaps we may learn more about what some of them rich officials do with the money.

Fast Life

"He: 'Is there any night life in your town?'"

She: "Oh, yes. Every once in a while a member of our lodge dies and we sit up with the corpse."

WHERE YOUR DOLLAR IN GOVERNMENT TAXES GOES

OUR A.M:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

Socialists Establish National Press Bureau

Establishment of a Socialist national press bureau in Washington for the purpose of presenting to the public the measures urged by them for the improvement of social and economic conditions through the issuance of statements on current political developments was announced here today by Morris Hillquit, national chairman of the Socialist Party. At the same time, in his statement announcing the creation of the bureau, Mr. Hillquit rejected the possibility of the building of a third party of the kind Professor John Dewey recently called upon Senator George W. Norris, of Nebraska to head and declared that the Socialist Party "answers all requirements of an effective third party in the United States in its program, methods and form of organization."

The creation of the press bureau followed a recent decision of the national executive committee not to move the party's national headquarters from Chicago to Washington, although there was reported to be considerable agitation for the change of location. At the same time an intensive program for the strengthening of the party machinery in states shown to have a growing Socialist sentiment was agreed upon, requiring the establishment of a press bureau in Washington as part of that program.

Marx Lewis, formerly executive director of the New York City Socialist organization, and prior to that time associated with Representatives Meyer London and Victor L. Berger, Socialists, has been named as director of the bureau.

California

With four new locals formed; another paid worker added to the state staff and removal into larger headquarters at 2033 N. Argyle Ave., Los Angeles, the state secretary looks forward to a year in which members will be enrolled into the party at a rapid rate.

Illinois

A mimeographed state bulletin to be published bi-monthly by the party in Illinois has just made its appearance. It is published in the state office at 2653 Washington Blvd., Chicago and is christened "The Comrade". The first issue contains and appeal to Illinois workers to get behind the party on unemployment action, material on child labor day and the announcement of the state membership conference.

Virginia

Local Hopewell is coming to the front with a vim. Its last mass meeting held in the Marcelle Theater resulted in twenty-three new members of the party and a great deal of literature sold and distributed. The new members come mostly from the steel and textile mills in Hopewell. The local has adopted the slogans, "250 members by May Day" and "carry the city for the house of delegates this year and municipal elections next year."

Wisconsin

William Coleman, former Milwaukee county secretary and organizer was elected to succeed Al Benson at the last meeting of the 112 delegates at the county central committee. Benson retired January 5th when he became sheriff. He had succeeded Coleman three years ago when the latter had to move to Colorado for his health.

Coleman has had a long history of service in the movement. He was elected alderman in 1910 and served ten years, during which time he obtained the enactment of the ordinance compelling all contractors doing city work to place their employees on an eight-hour basis. It was fought by the employers and was finally found valid by the United States supreme court.

He was a member of the Wisconsin legislature in 1926 and 1927.

Coleman was for years a member of the Wisconsin State Federation of Labor executive board and of the executive board of the Milwaukee Federated Trades Council. He is a former president of the Painter's union.

At the meeting, a new executive committee composed of Sheriff Benson, Herman O. Kent, Ida Begemihl, Otto Hauser, Assemblyman George Hampel, Supervisor Frederic Heath, Ald. Alexander Ruffing, Robert Buech and Julius Lambrecht was named.

From a Martian Viewpoint

"So you've got depression, eh?" said the gentleman from Mars. "How come?"

The Worrier shrugged his shoulders.

"Plenty depression," he admitted, guiltily.

"Short on food or something?" asked the Martian.

"Nope—too much food, in fact."

"Can't get help, I suppose?"

"Yup, all kind o' help."

"Hm, world must be all finished; no work to do?"

"Finished, heck! Hardly started yet."

The Martian scratched his head. Then he brightened:

"Hal I know—you must lack money."

"Nope! World's bursting with money."

"You mean to tell me," said the visitor from the Beyond, "that you have plenty of money, plenty of food, plenty of labor, plenty of brains a lot of work at world-construction to do—and yet you've got depression?"

"That's so!"

"You'll excuse me," said the Martian, "but I've always lived among sane people — and I guess I'll beat in the heck outa here. You sound like a bunch o' rummies to me. I wonder you take the trouble to live..."

So he caught the first Interstellar Limited back home.—Los Angeles Record.